

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

ҚОСЫМША БІЛІМ БЕРУ

ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГИЯ,

оның ішіне балалар оториноларингологиясы мамандығы да кіреді

Астана 2010

АЛҒЫ СӨЗ

1 Медицина білімі және ғылымының инновациялық технологиялар Республикалық орталығы **ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ҰСЫНҒАН.**

2 АЛҒАШ РЕТ ЕНГІЗІЛДІ.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ 2009 ж. мемлекеттік қосымша білім беру стандартына сәйкес «оториноларингология» мамандығы бойынша әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің м.а. 2010 жылғы 23 қарашадағы № 916 бұйрығымен бекітілген.

МАЗМҰНЫ

1. Түсіндірме жазба	6
2. Пән сағаттарының бөлінуі	10
3. Қайта даярлау пәнінің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны. ...	11
4. Біліктілікті арттыру пәнінің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны	32
5. Оқу және оқыту әдістері	37
6. Клиникалық база	37
7. Ұсынылатын әдебиеттердің тізімі	38

Бұл үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

Кіріспе

Оториноларингология жоғарғы тыныс алу жолдарының, құлақтың және шектес аймақтардың морфология-физиологиялық ерекшеліктері мен патологияларын зерттеумен айналысатын клиникалық пән болып табылады. ЛОР-ағзалары жіті және созылмалы жұқпалы аурулар кезінде жиі зақымданады, ал ЛОР-ағзаларының өзіндік аурулары өмірге аса қауіп (отогенді, риногенді, тонзиллогенді) төндіретін асқынуларды тудырып еңбекке тұрақты жарамсыздыққа әкеліп соқтырады.

Пәннің мақсаты: жалпы бейін аурухананың немесе емхананың оториноларингологиялық бөлімшелері мен кабинеттерінде жұмыс істей алатын білікті маман-дәрігерді даярлау

Пәннің міндеттері:

- оториноларингология аясында, сонымен қатар фундаменталды және шектес пәндер бойынша қазіргі ғылыми жетістіктер негізінде білімін, іскерлігін және дағдыларын жетілдіру; «Оториноларингология» мамандығы бойынша білімін бір жүйеге келтіру және қайта тексеру;

- шұғыл жәрдем көрсетуді, ЛОР-ағзаларының ауруларын диагностикалау және емдеу әдістері мен ЛОР-ағзаларын зерттеудің негізгі әдістерін меңгеру;

- амбулаториялық және стационарлық деңгейде ЛОР-ағзаларының патологияларына диагностикалық, емдік іс-шараларды өткізуді және хирургиялық операцияларды жасауды меңгеру;

- ЛОР-ауруларын алдын-алу және ЛОР-ағзаларының қайтымсыз патологияларымен сырқаттанатын науқастарды оңалту принциптерін үйрену;

- балалар мен ересектерде кездесетін ЛОР-ағзалары ауруларының этиологиясы, патогенезі, клиникалық көріністері туралы білімін арттыру;

- оториноларингологиялық тексерулердің аспаптық әдістерін меңгеру, ЛОР-ағзаларын зерттеудің рентгенологиялық әдісін дұрыс жүргізу және оның нәтижесін дұрыс түсіндіруді меңгеру;

- клиникалық ойлану дағдысын қалыптастыру, саралау диагностикасының, ЛОР-ауруларын алдын-алудың және емдеудің негізгі принциптерін меңгеру;

- білікті медициналық жәрдем көрсету әдістерін меңгеру, сонымен бірге оториноларингологиялық операциялық әрекеттерді кең көлемде жүргізуді игеру.

Білім берудің түпкілікті нәтижелері

Тыңдарман:

- Қазақстан Республикасындағы денсаулық сақтау ұйымдары мен жеке медициналық мекемелердің қызметтерін реттейтін нормативтік-құқықтық актілері мен денсаулық сақтау туралы заңнама негіздерін;
- нашақорларға, АИТВ-ны жұқтырған инъекциялы есірткіні пайдаланатын нашақорларға, ЖИТС-пен ауыратындарға, АИТВ-сы бар адамдарға, оның

13. Солдатов И.Б., Сушева Г.П., Храппо Н.С. Вестибулярные дисфункции. – М., Медицина. 1980.
14. Светлаков М.И. Раковые опухоли гортани (клиника, лечение). – Медицина, Ленинград отд., 1964.
15. Тарасов Д.И. Заболевания среднего уха. – М., 1987.
16. Тайбогаров С.Е., Фейгин Г.А. Инородные тела гортани и нижних дыхательных путей. – Алма-Ата, 1984.
17. Тулебаев Р.К. Профессиональные заболевания верхних дыхательных путей и органа слуха. – Алма-Ата, 1982.
18. Фейгин Г.А., Панаева М.Т. Основы клинической фармакологии для оториноларингологов. – Фрунзе. 1985.
19. Фейгин Г.А., Тарасов Д.И., Тайбогаров С.Е. Острый стенозирующий трахеобронхит у детей. – Алма-Ата, 1981.
20. Цымерман Г.С. Ухо и мозг. – М., Медицина. - 1967.
21. Шапаренко Г.А., Остапкович В.И. ВТЭК в оториноларингологии. – М., 1979.
22. Шаихов З.Ш. Рак гортани. – Алматы.- Изд-во «Казахстан». - 1977.
23. Шеврыгин Б.В. Справочник оториноларинголога. – Москва Крон-пресс 1996.

На казахском языке

основная:

1. Төлебаев Р.Қ., Исмагулова Э.К., Жусупов Б.З., Яхин Е.Ж. Оториноларингология дәрістері. Оқу құралы. – Астана, 2009.

дополнительная:

1. Төлебаев Р.Қ. Хамзабаев Ж.Х., Әженов Т.М. Мұрын қуысы және оның қосалқы қуыстарының аурулары (диагностикасы, емі, алдын-алу шаралары). – Астана. 2007.

7 Список рекомендуемой литературы*

На русском языке

основная:

1. Солдатов И.Б. Оториноларингология (учебник). – Санкт-Петербург.- 2000.
2. Богомильский М.Р., Чистякова В.Р. Детская оториноларингология. – Москва.- 2001.
3. Пальчун В.Т., Магомедов М.М., Лучихин Л.А. Оториноларингология. Учебник для медицинских ВУЗов. – М., Медицина, 2002.
4. Солдатов И.Б. Лекции по оториноларингологии. – М., Медицина, 1990
5. Руководство по оториноларингологии / под ред. И.Б. Солдатова. – М., Медицина.- 1997.
6. Плужников М.С., Дискаленко В.В., Блоцкий А.А. Пособие к изучению оториноларингологии в медицинских ВУЗах. – СПб., «Диалог». 2006.
7. Мартин Бартон. Болезни уха, горла и носа. Краткое руководство для врачей и студентов, – Санкт-Петербург. Невский диалект. 2002. 269 с.
8. Брюс У. Джафек, Энн К. Старк. Секреты оториноларингологии. – Санкт-Петербург. Изд-во «Бином». 2001. 624 с.
9. Мирко Тос (перевод с англ.А.В. Давыдова). Руководство по хирургии среднего уха. Том 1-2-3. США. – Томск. 2007.
10. Оториноларингология. Национальное руководство / гл. редактор чл. кор. РАМН В.Т. Пальчун. Изд-во «ГЭОТАР- Медиа». 2008.

дополнительная:

1. Добромильский Ф.И. Придаточные пазухи носа и заболевания глазницы. – М., 1976.
2. Дайняк Л.Б., Кунельская В.Я. Микозы верхних дыхательных путей. – М., Медицина, 1979.
3. Еланцев Б.В. Оперативная оториноларингология. – Алма-Ата, 1959.
4. Ермолаев В.Г., Лебедева Н.Ф., Морозов В.П. Руководство по фониатрии. Медицина, Ленинградское отд. - 1970.
5. Жукович А.В. Частная отоневрология. Медицина, Ленинградское отд. - 1966.
6. Козлов М.Я. Воспаление придаточных пазух носа у детей. – Л., 1989.
7. Левин Л.Т. Хирургические болезни уха. – Москва – Ленинград. 1928.
8. Мошкевич В.С., Назаров А.А. Респираторные аллергии. – Ташкент, Медицина, 1989.
9. Огнев Б.В., Фраучи В.Х. Топографическая и клиническая анатомия. – М., 1960.
10. Пачес А.И., Ольшанский В.О., Любаев В.Л., Туок Г.Х. Злокачественные опухоли полости рта, глотки, гортани. – М., Медицина, 1988.
11. Преображенский Б.С., Дайняк Л.Д., Тарасов Д.И., Богомильский М.Р. Аллергические заболевания верхних дыхательных путей. – М., Медицина, 1969.
12. Смирнов Г.П. Неотложная помощь при заболеваниях и повреждениях уха, горла и носа. – М., 1974.

- ішінде бас бостандығынан айыру орындарындағыларға медициналық, әлеуметтік, құқықтық көмек көрсетуді ұйымдастыруды;
- республикада оториноларингологиялық көмекті ұйымдастырудың жалпы мәселелерін, аурухана-емхана мекемелерінің жұмысын, ересектер мен балаларға жедел шұғыл жәрдем көрсету жұмыстарын ұйымдастырудың негізгі мәселелерін;
 - негізгі оториноларингологиялық аурулардың этиологиясын, патогенезін, клиникалық симптоматикасын, олардың профилактикасын, диагностикасын және емдеу принциптерін, оториноларингологиялық клиникадағы шекаралық жағдайлардың клиникалық симптоматикасын;
 - ауруханаға жатқызуға дейінгі кезеңде қолданылатын жалпы жансыздандыру негіздерін;
 - реаниматология негіздерін: қан айналысының кенет тоқтауы, жіті тыныс жетіспеушілігі, аллергиялық, комалық жағдайлар, үсу, суға бату, электрлік жарақат кезіндегі реанимацияның негізгі әдістерін;
 - құрсақ қуысы ағзаларының, тірек-қимыл аппаратының, нерв жүйесінің, құлақтың, тамақтың, мұрынның, көздің жіті аурулары мен жарақаттары, термиялық зақымданулар, жіті экзогенді уланулар, жұқпалы аурулар, оториноларингологиядағы жіті аурулар және жарақаттар кезіндегі диагностика мен шұғыл жәрдем көрсету негіздерін;
 - ЛОР-аурулары клиникасындағы фармакотерапия негіздерін, дәрілер әсерінен туындаған асқынуларды, оларды түзетуді;
 - дені сау әр жастағы адамдардың тиімді тамақтану негіздерін, тағаммен емдеу принциптерін;
 - физиотерапия негіздерін, санаторий мен курортта емдеудің көрсетімдері мен қарсы көрсетімдерін;
 - енбекке уақытша және тұрақты жарамсыздықты сараптау мәселелерін;
 - дені сау адамдар мен науқастарды, соның ішінде балаларды диспансерлік бақылауды, профилактика мәселелерін;
 - апат кезінде халықты қорғау тәсілдері мен негізгі принциптерін;
 - жұқпа ошағы пайда болғанда індетке қарсы шараларды жүргізуді білуі тиіс.

Тыңдарман:

- науқас адамдарға, соның ішінде балаларға да саралау диагностикасын жүргізуді, клиникалық диагнозды дәлелдеуді, қажетті аспапты және зертханалық зерттеу әдістерін тағайындауды, хаттамаға сәйкес қосымша тексеру әдістерінің нәтижелерін түсіндіруді, емдеу хаттамасы бойынша тиімді ем шараларын қолдануды;
- дені сау және ауру адамдарды, соның ішінде балаларды диспансерлік бақылаудан өткізуді;
- жұқпалы ауруларды анықтағанда қажетті індетке қарсы іс-шараларды өткізуді;
- хаттамаға сәйкес қажетті аспаптық және зертханалық зерттеу әдістерін тағайындауды, нәтижелерін түсіндіруді;

- эндоскопиялық, рентгендік, ультрадыбысты, МРТ, КТ әдістердің нәтижелерін түсіндіруді;
- зертханалық зерттеу әдістерінің нәтижелерін түсіндіруді ;
- саралау диагностикасын жүргізуді, клиникалық диагнозды негіздеуді, хаттамаларға сәйкес арнайы терапияны тағайындауды, көлемі және реанимациялық шаралардың жүйелілігін анықтауды, қажетті шұғыл көмек көрсетуді;
- қабылдау бөлімінде және ауруханаға дейінгі кезеңде емделушінің өміріне қауіп төндіретін шұғыл оториноларингологиялық ауруларды анықтауды;
- науқастарға операцияға дейін адекватты дайындық жүргізуді және операциядан кейін емдеуді;
- шұғыл операциялық әрекеттердің көрсетімдері мен қарсы көрсетімдерін анықтауды;
- гемотрансфузия көрсетімдері мен қарсы көрсетімдерін, гемотрансфузиялық асқынулардың симптоматикасын, оларды емдеуді;
- сау адамды және науқасты диспансерлеуді;
- бөлімшеге және асүйге эпидемиологиялық бақылау жүргізуді;
- мамандандырылған әдебиеттерге шолу жүргізуді, зерттеулердің өзіндік әдістерін меңгеруді, ғылыми тақырыптар бойынша клиникалық материалдарды өңдеуді;
- денсаулық сақтау заңнамасында қарастырылған медициналық құжаттамаларды ресімдеуді үйреніп алуы қажет.

Тыңдарман:

- әртүрлі жастағы балалар мен ересектерді тексеруге, пальпациялауға, перкуссиялауға және аускультациялауға;
- артериялық қысымды өлшеу мен тамырлар соғысын анықтауға;
- өміріне қауіп төнген әртүрлі жастағы балалар мен ересектерге диагностикалау жұмыстарын жүргізуге және алғашқы шұғыл жәрдем көрсетуге;
- әртүрлі жастағы балалар мен ересектерге реанимациялық шаралар өткізуге: «ауыздан-ауызға» және «ауызбен мұрынға» тәсілдерімен қолдан дем алдыру, жүректің сыртынан массаж жасауға;
- жарақатты алғашқы өңдеуге және таңғышты таңуға;
- әртүрлі жастағы балалар мен ересектердің асқазанын сүңгісіз жууға;
- әртүрлі жастағы балалар мен ересектердегі гипертониялық кризді, ауырсыну синдромын, обструкция синдромын тоқтатуға;
- талма кезінде көмек көрсетуге;
- аяқ-қолды иммобилизациялауға;
- теріде орналасқан бөгде денелерді алуға;
- қан тобын, резус-факторды анықтауға, донор мен реципиент қанының үйлесімділігін байқауға сынама алуға;
- әртүрлі жастағы балалар мен ересектерге медициналық іс-шараларды өткізуге (инъекцияның барлық түрлерін, қуықты катетерлеуді, асқазанды сүңгілеуді және жууды, тазартуды және сифон клизмаларын қоюды және т.б.);

4	Составление программ реабилитационных мероприятий.
5	Составление слухового паспорта.
6	Составление вестибулярного паспорта.
7	Проведение аудиометрии.
8	Проведение импедансометрии.
9	Ассистирование на операции тимпаноластика.
10	Ассистирование на эндоскопической хирургии.
11	Ассистирование на операции эндоскопической лазерной септоластики.
12	Ассистирование на операции эндоназальной эндоскопической дакриоцистори-ностомии.
13	Подготовка докладов, презентаций на клинические и патолого-анатомические конференции.
14	Участие в консилиумах и консультациях других отделений.
15	Работа в библиотеке, Интернете.
16	Формирование портфолио слушателя.
	Итого: 36 часов

5 Методы обучения и преподавания

Лекции: обзорные, проблемные.

Семинары и практические занятия: курация больных, консультирование амбулаторных и стационарных пациентов, дежурства в стационаре, ведение медицинской документации, работа в различных подразделениях лечебно-профилактических организаций, участие в обходах, операциях, разбор тематических больных, работа в малых группах, дискуссии, презентации, обратная связь, организация научно-практических конференций.

Самостоятельная работа слушателя (СРС): курация больных в палатах, на амбулаторном приеме, работа в различных подразделениях лечебно-профилактических организаций, работа с учебно-научной литературой и контрольно-измерительными средствами, написание историй болезни, подготовка презентаций, закрепление навыков в учебно-клиническом центре на фантомах и муляжах, формирование портфолио слушателя.

6 Клиническая база

Оториноларингологические, хирургические отделения стационаров, организации ПМСП (поликлиники, СВА, амбулаторные отделения диспансеров, больниц), отделения функциональной диагностики, клинические лаборатории, приемный покой стационаров, станции скорой неотложной помощи, сурдологические кабинеты.

14	Отогенные внутричерепные осложнения и отогенный сепсис	Этиологические факторы, пути проникновения инфекции, распространение инфекции, клинические проявления, осложнения, современные методы диагностики, профилактика, летальность, современные принципы лечения.
15	Нейросенсорная тугоухость	Классификация, степени тугоухости, симптомы, современные принципы диагностики и лечения, прогноз.
16	Отосклероз	Причины, факторы риска, симптомы, диагностика, осложнения, современные методы лечения, противопоказания к применению операции, послеоперационные осложнения.
17	Болезнь Меньера	Причины, симптомы, течение, современные методы диагностики и лечения, действие при приступах, профилактика.
18	Вестибулярная дисфункция сосудистого генеза	Этиология, патогенез, ведущие клинические проявления, современные методы диагностики и лечения, профилактика, осложнения.
19	Туберкулез гортани	Возбудители, пути заражения, патогенез, клинические проявления, современные методы диагностики и лечения, осложнения, профилактика.
20	Поражение ЛОР органов при гранулематозе Вегенера, кандидоз глотки и пищевода, этиология, при ВИЧ-инфекции	Классическая триада при гранулематозе Вегенера, кандидоз глотки и пищевода, этиология, эпидемиология, патогенез, симптомы и течение, диагностика, дифференциальная диагностика, лечение и прогноз.
21	Склерома	Классификация, симптоматика, течение болезни, современные методы диагностики и лечения, осложнения, профилактика.
22	Профессиональная тугоухость (кохлеарный неврит)	Патогенез, клиническая картина, современные методы диагностики и лечения, осложнения, профилактика.
Итого: 60 часов		

4.3 Примерный план самостоятельной работы слушателя (СРС)

1	Курация больных.
2	Ведение медицинской документации.
3	Проведение экспертизы временной и стойкой нетрудоспособности.

- өміріне қауіп төнген жағдайда шұғыл көмек көрсетуге және диагностикалауға: кардиогендік, анафилактикалық шок, гипертониялық криз, аритмия, бронхоспазмдық синдром, құрысқак синдромы, ЖТҚҰ-синдромы, жігі қантамыр жеткіліксіздігі, өкпе артериясының тромбоэмболиясы;
- ЛОР-ағзаларының эндоскопиясын өткізуге;
- ЛОР-ағзаларына жасалынатын эндоскопиялық хирургиялық әрекеттерді жүзеге асыруға;
- гайморотомия, фронтотомия жасауға;
- мұрын кеуіліжірінің гальванокаустикасын жасауға;
- мұрын, құлақ полипотомиясын жасауға;
- этмоидтомияны орындауға;
- мұрын сүйегінің репозициясын жасауға;
- мұрын қалқасының сілемейкабықасты резекциясын, кристотомияны жасауға;
- вазотомияны орындауға;
- мұрынның алдыңғы тампонадасын жасауға;
- мұрынның артқы тампонадасын жасауға;
- мұрыннан қан кеткен кезде сілемейлі қабықшаның ажырауы;
- жоғарғы жақсүйек қуысын пункциялауға;
- маңдай қуыстарын пункциялауға;
- мұрыншілік блокадаларды өткізуге;
- мұрын маңындағы қойнауларды катетеризациялауға және дренаждауға;
- мұрын кеуіліжірінің ультрадыбыстық дезинтеграциясын орындауға;
- мұрын-жұтқыншақты саусақпен тексеруге;
- аденотомияны орындауға;
- тонзилэктомия, тонзиллотомияны жасауға;
- тонзиллэктомиядан кейін туындайтын қан кетуді тоқтатуға;
- паратонзиллярлы абсцестерді ашуға;
- эндоскопиялық полусинусотомия жасауға;
- ауырсынуды жалпы басу арқылы аденотомия жасау;
- «Тонзиллорда» таңдай бадамшасын жууға;
- ЛОР-ағзалардың абсцесі мен фурункулды жаруға;
- ЛОР-ағзаларынан бөгде денелерді алуға;
- есту және вестибулалық паспорттарды құрастыруға;
- дабыл жарғағының парацентезін жасауға;
- парамеаталды және меатотимпаналды блокадаларды өткізуге;
- құлақтың туа біткен жыланкөзіне жасалатын операцияны орындауға;
- ортаңғы құлаққа жасалатын радикалды операцияны орындауға;
- I-II типті тимпанопластиканы орындауға;
- тимпанопункцияны орындауға;
- тимпатотомия жасауға;
- тоинби, Вальсальва, Проетц бойынша есту түтігін жууға;
- есту түтігін катетерлеуге;
- аттиканы сүңгілеуге және жууға;

- дабыл қуысын микроскопиялық тексеруге;
- дабыл қуысын шунттауға;
- мұрынның және құлақ қалқанының жарақаттарын алғашқы хирургиялық өңдеуге және тігуге;
- ЛОР-ағзаларынан биопсия алуға;
- эзофагоскопия жасауға;
- келлоидты тыртықтарды кесіп алып тастауға;
- трахеотомия, коникотомия жасауға;
- амбулаториялық операцияларды (атероманы, құлықты, бөгде денелерді алу) жасауға машықтануы қажет.

2 Пән сағаттарының бөлінуі

«Оториноларингология» мамандығы бойынша қайта даярлау

Пән	Аудиториялық сағаттар			ТӨЖ
	Барлығы	Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Амбулатория-емханалық ересектер оториноларингологиясы	108	12	60	36
Амбулатория-емханалық балалар оториноларингологиясы	108	12	60	36
Стационардағы ересектер оториноларингологиясы	216	24	120	72
Стационардағы балалар оториноларингологиясы	216	24	120	72
Жиыны	648	72	360	216

Біліктілікті арттыру

Тақырыбы	Аудиториялық сағаттар			ТӨЖ
	Барлығы	Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Оториноларингологияның өзекті мәселелері	108	12	60	36

6	Септопластика	Показания и противопоказания к применению септопластики, эндоскопической лазерной септопластики. Предоперационная подготовка больного, техника выполнения операции, осложнения
7	Эндоnazальная эндоскопическая дакриоцисторинотомия	Показания и противопоказания к применению операции, методика проведения, преимущества, недостатки, осложнения.
8	Операции на ухе	Отопластика, операция Штакке, Цауфеля, тимпанопластика, тимпанопункция, тимпатотомия, эндоуральная операция, стапедопластика, удаление экзостозов наружного слухового прохода, катетеризация слуховой трубы, резекция околоушного свища и др. Показания и противопоказания к применению операции на ухе.
9	Слухоулучшающие операции	Показания и противопоказания к применению имплантируемого слухового аппарата, кохлеарной имплантации и т.д.
10	Операции в области глотки, гортани, шеи	Вагосимпатическая блокада, трахеотомия, крикотиреотомия, удаление доброкачественных новообразований ротоглотки, вскрытие паратонзиллярного, заглоточного абсцесса, аденоотомия, тонзиллотомия, ларинготрахеопластика и др. Показания и противопоказания к проведению операции в области глотки, гортани, шеи, методы, техника выполнения, осложнения во время и после операции.
11	Ринофима	Определение, этиология, патогенез, патологическая анатомия, клиническая картина, диагностика, дифференциальная диагностика, современные методы лечения, профилактика.
12	Доброкачественные опухоли полости носа и околоносовых пазух	Опухоли полости носа, околоносовой пазухи, решетчатой кости: остеома, гемангиома, папиллома, аденома и др. (факторы возникновения, симптоматика, диагностика, дифференциальная диагностика, современные методы лечения).
13	Злокачественные опухоли полости носа и околоносовых пазух	Плоскоклеточный рак, аденокарцинома, аденокистозный рак, переходно-клеточный рак, меланома, эстезионейробластома и др. (симптоматика, диагностика, дифференциальная диагностика, современные методы лечения).

17	Нейросенсорная тугоухость.
18	Отосклероз.
19	Болезнь Меньера.
20	Доброкачественное пароксизмальное позиционное головокружение.
21	Вестибулярная дисфункция сосудистого генеза.
22	Туберкулез гортани.
23	Поражение ЛОР-органов при гранулематозе Вегенера, при ВИЧ-инфекции.
24	Склерома.
25	Профессиональная тугоухость.
26	Профессиональные болезни верхних дыхательных путей и голосового аппарата.
Итого: 12 часов	

4.2 Примерный тематический план и содержание практических занятий

№	Тема	Содержание
1	Доказательная медицина в оториноларингологии	Современные методы диагностики и консервативного и хирургического лечения заболевания и травм ЛОР-органов с позицией доказательной медицины.
2	Фотодинамическая терапия	Лекарственные препараты для фотодинамической терапии, лазерная установка, преимущества и недостатки метода, показания и противопоказания к применению, особенности зарубежные и отечественные фотосенсибилизаторы.
3	Низкоэнергетическое лазерное излучение	Фотобиологические эффекты, особенности лазерного излучения, показания и противопоказания к применению лазеротерапии
4	Операции на полости носа и околоносовых пазух	Эндоскопическая хирургия, лазеротерапия, септопластика, пункция околоносовых пазух, трепанопункция, фронтостомия, этмоидотомия и др. Показания и противопоказания к проведению операции на полости носа и околоносовых пазух.
5	Коррекция наружного носа	Ринопластика, показание и противопоказание к применению ринопластики, подготовка к операции, планирование и проведение операции, особенности анестезии, методы, осложнения, ранний послеоперационный период.

3 Қайта даярлау пәнінің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

3.1 Дәрістердің тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы	Мазмұны
Амбулатория-емханалық ересектер оториноларингологиясы		
1	ҚР амбулатория-емханалық оториноларингологиялық жәрдемді ұйымдастыру	Клиникалық және профилактикалық пән ретінде ЛОР-мамандықты анықтау. Ауруханаға дейінгі кезеңде оториноларингологиялық жәрдем көрсетудің негізгі принциптері. Қазіргі таңдағы стационардың орнын басатын технологиялар. Амбулаториялық хирургия орталығының жұмысын ұйымдастыру.
2	Оториноларингологиялық науқастарды диспансерлік динамикалық бақылау және оларды санаторий мен курортта емдеу	ЛОР-кабинеттің жұмысын ұйымдастыру. Медициналық құжаттамалар. Әскерге шақырушылардағы әскери ЛОР сараптамасы. Профіріктеу әдістері. Оториноларингологиялық бейін науқастарды диспансерлеу. ЛОР-ағзаларының патологияларымен сырқаттанатын науқастарды санаторий мен курортта емдеу.
3	Оториноларингологиядағы дәлелді медицина	Құлақ, тамақ және мұрын ауруларын диагностикалау, емдеу мен алдын-алудағы дәлелді медицина негіздері.
4	Оториноларингологиядағы негізгі симптомдар мен синдромдар	ЛОР-ағзаларының зақымдануы кезіндегі симптомдар мен синдромдар, оларды диагностикалау және емдеу принциптері.
5	Амбулаториялық жағдайлардағы науқастарды диагностикалау және емдеу хаттамаларын құрастыру және қабылдау принциптері	Амбулаториялық ЛОР-ауруларды диагностикалау және емдеу алгоритмдері.
Жиыны: 12 сағат		
Амбулатория-емханалық балалар оториноларингологиясы		
1	Балалар оториноларингологиясының ерекшеліктері	Балалардағы ЛОР-ағзаларының эмбриологиясы, клиникалық анатомиясы мен физиологиясы.
2	ҚР балалар амбулатория-емханалық жәрдемін ұйымдастыру	Балалардағы ЛОР-ағзалардың құрылысы мен топографиясының анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Балалардың ЛОР-ағзаларын зерттеу ерекшеліктері.

3	Балалар оториноларингологиясындағы дәлелді медицина	Балаларда құлақ, тамақ және мұрын ауруларын диагностикалау, емдеу мен алдын-алудағы дәлелді медицина негіздері.
4	Оториноларингологиядағы диагностиканың қазіргі принциптері	ЛОР-ағзалардың зақымдануы мен аурулары кезіндегі диагностиканың қазіргі принциптері.
5	Амбулаториялық жағдайдағы науқастарды диагностикалау және емдеу хаттамаларын құрастыру және қабылдау принциптері	Балалар ЛОР-ағзаларының патологиясын емдеу принциптері.
Жиыны: 12 сағат		
Стационардағы ересектер оториноларингологиясы		
1	Оториноларингологияның өзекті мәселелері	Мұрынның және мұрын маңы қойнауларының клиникалық анатомиясы мен физиологиясы. Мұрынды және мұрын маңы қойнауларын диагностикалаудың қазіргі әдістері.
2	Оториноларингологияның өзекті мәселелері	Жіті және созылмалы риниттер. Патогенезі, клиникасы, диагностикасы мен емі. Нәтижелері.
3	Оториноларингологияның өзекті мәселелері	Жіті және созылмалы синуситтер. Патогенезі, клиникасы, диагностикасы мен емі. Нәтижелері.
4	Оториноларингологияның өзекті мәселелері	Мұрын және мұрын маңы қойнауларының жарақаттары. Мұрыннан қан кету. Шұғыл жәрдем.
5	Оториноларингологияның өзекті мәселелері	Мұрын және мұрын маңы қойнауларының ісіктері. Клиникасы, диагностикасы және емі.
6	Оториноларингологияның өзекті мәселелері	Жұтқыншақ пен өңештің клиникалық анатомиясы мен физиологиясы.
7	Оториноларингологияның өзекті мәселелері	Көмейдің, кеңірдек пен бронхтардың клиникалық анатомиясы мен физиологиясы.
8	Оториноларингологияның өзекті мәселелері	Жұтқыншақтың жіті аурулары: ілкі және салдарлық ангиалар (баспа), жіті және созылмалы фарингиттер. Созылмалы тонзиллит және оның асқынулары.
9	Оториноларингологияның өзекті мәселелері	Жұтқыншақ пен өңештің күйі және тыртықтан тарылуы. Патогенезі, клиникасы, диагностикасы мен емі. Нәтижелері.

9	Пункция гайморовых пазух.
10	Самостоятельные оперативные вмешательства на ЛОР-органах и ассистенция.
11	Интерпретация результатов клинико-лабораторных обследований, рентгенологического исследования ЛОР-органов.
12	Подготовка докладов, презентаций на клинические и патолого-анатомические конференции.
13	Участие в консилиумах и консультациях других отделений.
14	Дежурства в отделении и приемном покое.
15	Работа в библиотеке, Интернете.
16	Формирование портфолио слушателя резидентуры.
Итого: 72 часа	

4 Примерный тематический план и содержание дисциплин повышения квалификации

4.1 Примерный тематический план лекций

№	Тема
Актуальные проблемы оториноларингологии	
1	Доказательная медицина в оториноларингологии.
2	Фотодинамическая терапия.
3	Низкоэнергетическое лазерное излучение.
4	Хирургические методы лечения заболевания ЛОР-органов.
5	Операции на полости носа и околоносовых пазух.
6	Коррекция наружного носа.
7	Операции с применением микроскопа и эндоскопа.
8	Септопластика.
9	Эндонозальная эндоскопическая дакриоцистиностомия
10	Операции на ухе.
11	Слухоулучшающие операции.
12	Операции в области глотки, гортани, шеи.
13	Ринофима.
14	Доброкачественные опухоли полости носа и околоносовых пазух.
15	Злокачественные опухоли полости носа и околоносовых пазух.
16	Отогенные внутричерепные осложнения и отогенный сепсис.

Оториноларингология в стационаре взрослая	
1	Курация больных в палатах и осмотр в перевязочной.
2	Ведение медицинской документации.
3	Интерпретация результатов клинико-лабораторных обследований, рентгенологического исследования ЛОР-органов
4	Пункция гайморовых пазух.
5	Пункция лобных пазух.
6	Анемизация слизистой полости носа.
7	Промывание уха.
8	Промывание полости носа по Пройтцу.
9	Внутриносовые блокады.
10	Катетеризация слуховых труб.
11	Продувание слуховых труб по Политцеру.
12	Парамеатальные и меатотимпанальные блокады.
13	Исследование проходимости слуховых труб.
14	Исследование слуха шепотной и разговорной речью, камертональные исследования.
15	Аудиометрия.
16	Самостоятельные оперативные вмешательства на ЛОР-органах и ассистенция
17	Дежурства в отделении.
18	Дежурства в приемном покое.
19	Работа в библиотеке, Интернете.
20	Формирование портфолио слушателя резидентуры.
Итого: 72 часа	
Оториноларингология в стационаре детская	
1	Курация больных в палатах.
2	Ведение медицинской документации.
3	определение группы крови, резус-фактора, проб на совместимость крови донора и реципиента.
4	Все виды инъекций.
5	Измерение артериального давления и определение пульса.
6	Анемизация слизистой полости носа.
7	Промывание уха.
8	Промывание полости носа по Пройтцу.

10	Оториноларингологияның өзекті мәселелері	Жіті және созылмалы ларингиттер. Патогенезі, клиникасы, диагностикасы мен емі. Нәтижелері. Көмейдің ісінуі мен тарылуы. Шұғыл жәрдем.
11	Оториноларингологияның өзекті мәселелері	Есту анализаторларының клиникалық анатомиясы, физиологиясы және зерттеу әдістері.
12	Оториноларингологияның өзекті мәселелері	Вестибулалық анализатордың клиникалық анатомиясы, физиологиясы және зерттеу әдістері.
13	Оториноларингологияның өзекті мәселелері	Сыртқы және ортаңғы құлақтың жіті аурулары: жайылған және шектелген (фурункул) сыртқы отит. Ортаңғы жіті отит. Мастоидит. Антрит. Ортаңғы созылмалы іріңді отит: патогенезі, клиникасы, емі.
14	Оториноларингологияның өзекті мәселелері	Құлақтың іріңді емес аурулары. Ортаңғы құлақтың жіті және созылмалы қатары: патогенезі, клиникасы, емі. Отосклероз. патогенезі, клиникасы, емі. Меньер ауруы: патогенезі, клиникасы, емі. Нейросенсорлы керендік: патогенезі, клиникасы, емі.
16	Оториноларингологияның өзекті мәселелері	Құлақ жарақаттары. Шұғыл жәрдем.
Жиыны: 12 сағат		
Стационардағы балалар оториноларингологиясы		
1	Балалар оториноларингологиясының өзекті мәселелері	Мұрын дамуының аномалиясы. Хоананың бітіп кетуі. Патогенезі, клиникасы, емі.
2	Балалар оториноларингологиясының өзекті мәселелері	Жіті және созылмалы риниттер. Патогенезі, клиникасы, диагностикасы мен емі, ерте жастағы балалардағы ерекшеліктері.
3	Балалар оториноларингологиясының өзекті мәселелері	Жіті және созылмалы синуситтер. Патогенезі, клиникасы, емі.
4	Балалар оториноларингологиясының өзекті мәселелері	Мұрын және мұрын маңы қойнауларының жарақаттары. Мұрыннан қан кету. Шұғыл жәрдем.
5	Балалар оториноларингологиясының өзекті мәселелері	Балалардағы мұрын және мұрын маңы қойнауларының аурулары кезіндегі риногенді, көзшаралық, бассүйекшілік асқынулар.
6	Балалар оториноларингологиясының өзекті мәселелері	Балалардағы мұрын және мұрын маңы қойнауларын консервативтік және хирургиялық жолдармен емдеудің негізгі принциптері: көрсетімдері және хирургиялық жасалынатын

		шаралар кезіндегі анестезиологиялық құралдар. ЛОР-ағзалары дамуының ақаулары кезінде жасалынатын реконструктивті іс-шаралар.
7	Балалар оториноларингологиясының өзекті мәселелері	Балалардағы жұтқыншақ лимфаденоидті сакиналарының анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Инфекцияларға тосқауыл. Бадамша функциялары.
8	Балалар оториноларингологиясының өзекті мәселелері	Жіті тонзиллит. Таңдай және жұтқыншақ бадамшаларының гипертрофиясы. Аденоидтар мен аденоидиттер.
9	Балалар оториноларингологиясының өзекті мәселелері	Созылмалы тонзиллит. Патогенезі, клиникасы, емі, асқынулары.
10	Балалар оториноларингологиясының өзекті мәселелері	Жіті және созылмалы ларингиттер. Патогенезі, клиникасы, диагностикасы мен емі. Нәтижелері. Көмейдің ісінуі мен тарылуы. Шұғыл жәрдем.
11	Балалар оториноларингологиясының өзекті мәселелері	Балалардағы көмейдің ісіктері. Көмей папилломатозы.
12	Балалар оториноларингологиясының өзекті мәселелері	Сыртқы, ортаңғы және ішкі құлақтардың анатомия-физиологиялық сипаттамасы, жасқа байланысты ерекшеліктері, құлақ аурулары дамуындағы олардың маңызы және кездесетін асқынулары.
13	Балалар оториноларингологиясының өзекті мәселелері	Есту және вестибулалық анализаторлардың физиологиялық ерекшеліктері. Сыртқы, ортаңғы және ішкі құлақтың даму аномалиялары. Есту қабілетін зерттеудің әдістері туралы қысқаша мәліметтер.
14	Балалар оториноларингологиясының өзекті мәселелері	Балалардағы ортаңғы құлақтың жіті аурулары. Ортаңғы жіті отит ағымы сатыларының себептері, патогенезі, клиникасы, патофизиологиялық өзгерістері, отоскопиясы, нәтижелері мен асқынулары. Парацентез көрсетімдері. Балалардағы ортаңғы жіті отиттің ерекшеліктері. Отоанtrit, антропункция мен антродренаж көрсетімдері.
15	Балалар оториноларингологиясының өзекті мәселелері	Ортаңғы созылмалы іріңді отит: патогенезі, клиникасы, емі.

4	Пункция гайморовых пазух.
5	Пункция лобных пазух.
6	Все виды инъекций.
7	Анемизация слизистой полости носа.
8	Промывание уха.
9	Промывание полости носа по Пройтцу.
10	Внутриносовые блокады.
11	Катетеризация слуховых труб.
12	Продувание слуховых труб по Политцеру.
13	Парамеатальные и меатотимпанальные блокады.
14	Исследование проходимости слуховых труб.
15	Подготовка докладов, презентаций на клинические и патолого-анатомические конференции.
16	Работа в библиотеке, Интернете.
17	Формирование портфолио слушателя резидентуры.
	Итого: 36 часов
Оториноларингология амбулаторно-поликлиническая детская	
1	Консультирование больных на амбулаторном приеме.
2	Ведение медицинской документации.
3	Интерпретация результатов клинико-лабораторных обследований, рентгенологического исследования ЛОР-органов.
4	Пункция гайморовых пазух.
5	Удаление серных пробок.
6	Анемизация слизистой полости носа.
7	Промывание уха.
8	Промывание полости носа по Пройтцу.
9	Внутриносовые блокады.
10	Катетеризация слуховых труб.
11	Продувание слуховых труб по Политцеру.
12	Подготовка докладов, презентаций на клинические конференции.
13	Работа в библиотеке, Интернете.
14	Формирование портфолио слушателя резидентуры.
	Итого: 36 часов

35	Отек и стеноз гортани	Отек и стеноз гортани. Классификация. Стадии течения. Этиопатогенез. Клиника, диагностика, лечение. Осложнения. Профилактика. Коникотомия, трахеотомия. Курация больных.
36	Врожденный стридор	Врожденный стридор. Этиопатогенез. Клиника, диагностика. Неотложная помощь.
37	Парезы и параличи гортани	Парезы и параличи гортани. Классификация. Этиопатогенез. Клиника, диагностика, лечение. Курация больных.
38	Инфекционные гранулемы ЛОР-органов у детей	Сифилис, туберкулез, склерома верхних дыхательных путей и уха у детей. Этиопатогенез. Клиника, диагностика, лечение.
39	Опухоли гортани	Классификация опухолей гортани у детей. Рак гортани. Этиопатогенез. Клиника, диагностика, лечение.
40	Папилломатоз гортани у детей	Папилломатоз гортани. Этиопатогенез. Клиника, диагностика, лечение. Исходы.
41	Повреждения гортани	Повреждения гортани. Неотложная помощь.
42	Травмы, инородные тела пищевода, трахеи и бронхов	Неотложная помощь при травмах, инородных телах пищевода, трахеи и бронхов.
43	Ожоги пищевода и трахеи.	Неотложная помощь при ожогах пищевода и трахеи.
44	Рубцовые стенозы пищевода и трахеи	Рубцовые стенозы пищевода и трахеи. Реабилитация пациентов с рубцовыми стенозами пищевода и трахеи. Реконструктивные вмешательства на пищеводе и трахее.
Итого: 240 часов		

3.3 Примерный план самостоятельной работы слушателя (СРС)

№	Тема
Оториноларингология амбулаторно-поликлиническая взрослая	
1	Эндоскопия ЛОР-органов.
2	Ведение медицинской документации.
3	Интерпретация результатов клинико-лабораторных обследований, рентгенологического исследования ЛОР-органов.

16	Балалар оториноларингологиясының өзекті мәселелері	Балаларда құлақты консервативтік және хирургиялық жолдармен емдеудің негізгі принциптері: көрсетімдері және хирургиялық шаралар кезіндегі анестезиологиялық құралдар. Құлақ дамуының ақаулары кезінде жасалынатын реконструктивті іс-шаралар. Балалардағы керендік пен саңыраулықты оңалтудың қазіргі әдістері.
Жиыны: 24 сағат		

3.2 Практикалық сабақтар мен семинарлардың тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

№	Тақырыбы	Мазмұны
Амбулатория-емханалық ересектер оториноларингологиясы		
1	ҚР оториноларингологиялық жәрдемді ұйымдастыру	Емханадағы оториноларингологиялық қызметтің негізгі міндеттері. Емханадағы ЛОР-дәрігер қызметін регламенттейтін құжаттамалар. ЛОР-дәрігердің функциялық міндеті. ЛОР-кабинеттің құрылымы, жұмыс орны, амбулаториялық қабылдауды және ЛОР-ағзалардың амбулаториялық хирургиялық іс-шараларды жүргізуге арналған құрал-жабдықтары, жарықтандыру, дәрігер мен науқастың жайғасуы.
2	Құлақтың, тамақтың, мұрынның және көмейдің операциялық хирургиясы мен клиника-топографиялық анатомиясы және физиологиясы	Құлақтың, тамақтың, мұрынның және көмейдің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Қалыпты және патологиялық варианттары. Плакаттар мен муляждар бойынша талдау.
3	ЛОР-ағзаларды зерттеу әдістері	Мұрын және мұрын маңы қойнауларын эндоскопиялық зерттеу әдістері мен техникалары. Мұрын және мұрын маңы қойнауларының сыртын қарап тексеру, пальпациялау. Алдыңғы және артқы риноскопия. Мұрынның тыныс алу және иіс сезу функцияларын тексеру. Жұтқыншақты эндоскопиялық әдіспен зерттеу және оны жүргізу техникасы. Орофарингоскопия. Мұрын-жұтқыншақты саусақпен тексеру. Көмейді эндоскопиялық әдіспен зерттеу және оның техникасы. Тура және тура емес ларин-

		госкопия. Құлақты эндоскопиялық әдіспен зерттеу және оның техникасы. Отоскопия. Дабыл жарғағының қозғалғыштығын және есту түтігінің өткізгіштігін тексеру.
4	Мұрын мен мұрын маңы қойнауларының клиникалық анатомиясы, физиологиясы және зерттеу әдістері	Мұрын мен мұрын маңы қойнауларының клиникалық анатомиясы, физиологиясы. Мұрын мен мұрын маңы қойнауларын эндоскопиялық әдіспен зерттеу. Мұрынның тыныс алу функцияларын тексеру. Иіс сезу анализаторын зерттеу. Мұрын мен мұрын маңы қойнауларын диагностикалаудың сәулелік әдістері.
5	Мұрын фурункулы	Мұрын фурункулы. Этиопатогенезі. Клиникасы, диагностикасы, емі. Асқынулары. Профилактикасы. Науқастарға жетекшілік ету.
6	Жіті ринит	Жіті ринит. Этиопатогенезі. Ағымының сатылары. Клиникасы, диагностикасы, емі. Асқынулары. Профилактикасы. Науқастарға жетекшілік ету.
7	Созылмалы ринит	Созылмалы ринит. Этиопатогенезі. Жіктемесі. Клиникасы, диагностикасы, емі. Асқынулары. Профилактикасы. Науқастарға жетекшілік ету.
8	Мұрыннан қан кету	Мұрыннан қан кету. Этиопатогенезі. Жіктемесі. Клиникасы, диагностикасы, емі. Асқынулары. Профилактикасы. Науқастарға жетекшілік ету.
9	Мұрын және мұрын маңы қойнауларының жаракаттары мен бөгде денелері	Мұрын және мұрын маңы қойнауларының жаракаттары мен бөгде денелері. Мұрын қалқасының гематомалары мен абсцестері. Мұрын зақымдануының салдары кезінде қалпына келтіру хирургиясының негізгі принциптері. Науқастарға жетекшілік ету.
10	Жіті синусит	Жіті синусит. Этиопатогенезі. Жіктемесі. Клиникасы, диагностикасы, емі. Асқынулары. Профилактикасы. Науқастарға жетекшілік ету.
11	Созылмалы синусит	Созылмалы синусит. Этиопатогенезі. Жіктемесі. Клиникасы, диагностикасы, емі. Асқынулары. Профилактикасы. Науқастарға жетекшілік ету.
12	Жұтқыншақ пен өңештің клиникалық анатомиясы, физиологиясы және зерттеу әдістері	Жұтқыншақ пен өңештің клиникалық анатомиясы, физиологиясы және зерттеу әдістері. Эзофагоскопия. Жұтқыншақ пен өңешті диагностикалаудың сәулелік әдістері.

23	Паратонзиллярный абсцесс.	Паратонзиллярный абсцесс. Виды паратонзиллярных абсцессов в зависимости от локализации, этиопатогенез, клиника, диагностика и лечение. Курация тематических больных.
24	Заглочный абсцесс	Заглочный абсцесс. этиопатогенез, клиника, диагностика и лечение. Курация тематических больных.
25	Гипертрофия миндалин	Степени гипертрофии миндалин (небных и глоточной). Этиопатогенез, клиника, диагностика и лечение. Показания к консервативному и хирургическому лечению. Виды оперативных вмешательств.
26	Хронический тонзиллит	Хронический тонзиллит. Классификация. Этиопатогенез, клиника, диагностика и лечение. Показания к консервативному и хирургическому лечению.
27	Опухоли глотки	Классификация опухолей глотки. Юношеская ангиофиброма носоглотки. Клиника, диагностика и лечение.
28	Инородные тела и повреждения глотки	Неотложная помощь при инородных телах и повреждениях глотки.
29	Аномалии развития глотки	Аномалии развития глотки. Этиопатогенез, клиника, диагностика и лечение.
30	Клиническая анатомия и физиология пищевода, трахеи и бронхов. Методы исследования	Анатомо-физиологические особенности пищевода, трахеи и бронхов. Методы исследования (эндоскопия. Эзофагоскопия. трахеобронхоскопия).
31	Острый ларингит	Острый ларингит. Этиопатогенез. Клиника, диагностика, лечение. Осложнения. Профилактика. Курация больных.
32	Острый стенозирующий ларинготрахеит у детей	Острый стенозирующий ларинготрахеит у детей. Этиопатогенез. Клиника, диагностика, лечение. Осложнения. Профилактика. Курация больных.
33	Круп	Круп: истинный и ложный. Дифференциальная диагностики этиопатогенез, клиника, лечение. Осложнения. Профилактика. Курация больных.
34	Хронический ларингит	Хронический ларингит. Этиопатогенез. Клиника, диагностика, лечение. Осложнения. Профилактика. Курация больных.

12	Негнойные заболевания уха	Отосклероз. Патогенез, клиника, принципы лечения. Болезнь Меньера. Патогенез, клиника, принципы лечения. Сенсоневральная тугоухость. Патогенез, клиника, принципы лечения. Курация тематических больных.
13	Слухоулучшающие операции	Тимпанопластика. Виды тимпанопластики. Показания и противопоказания к операции. Предоперационная подготовка. Техника выполнения. Тактика ведения пациентов в послеоперационном периоде.
14	Кохлеарная имплантация	Показания и противопоказания к операции. Предоперационная подготовка. Техника выполнения. Тактика ведения пациентов в послеоперационном периоде.
15	Фурункул носа	Фурункул носа. Этиопатогенез. Клиника, диагностика, лечение. Осложнения. Профилактика. Курация больных.
16	Носовое кровотечение	Носовые кровотечения. Этиопатогенез. Клиника, диагностика, лечение. Осложнения. Профилактика. Курация больных.
17	Острые риносинуситы	Острые риносинуситы. Этиопатогенез. Клиника, диагностика, лечение. Осложнения. Профилактика. Курация больных.
18	Хронические риносинуситы	Хронические риносинуситы. Этиопатогенез. Клиника, диагностика, лечение. Осложнения. Профилактика. Курация больных.
19	Риногенные внутричерепные осложнения	Риногенные внутричерепные осложнения. Пути распространения инфекции. Этиопатогенез, клиника, диагностика и лечение. Курация тематических больных.
20	Риногенные глазничные осложнения	Риногенные глазничные осложнения. Пути распространения инфекции. Этиопатогенез, клиника, диагностика и лечение. Курация тематических больных.
21	Поражения глотки при инфекционных заболеваниях	Вторичные тонзиллиты (поражения глотки при дифтерии, скарлатине, кори, туляремии, брюшном тифе).
22	Поражения глотки при заболеваниях системы крови	Вторичные тонзиллиты (поражения глотки при лейкоза, инфекционном мононуклеозе, апластической анемии, агранулоцитозе).

13	Жіті және созылмалы фарингиттер	Жіті фарингит. Этиопатогенезі. Жіктемесі. Клиникасы, диагностикасы, емі. Асқынулары. Профилактикасы. Науқастарға жетекшілік ету. Созылмалы фарингит. Этиопатогенезі. Жіктемесі. Клиникасы, диагностикасы, емі. Асқынулары. Профилактикасы. Науқастарға жетекшілік ету.
14	Жіті тонзиллит	Жіті тонзиллит. Жіктемесі. Ілкі жіті тонзиллиттер (баналды ангиналар). Этиопатогенезі. Жіктемесі. Клиникасы, диагностикасы, емі. Асқынулары. Профилактикасы. Науқастарға жетекшілік ету.
15	Созылмалы тонзиллит	Созылмалы тонзиллит. Жіктемесі. Клиникасы, диагностикасы, емі. Асқынулары. Профилактикасы. Науқастарға жетекшілік ету.
16	Есту және вестибулалық анализаторлар	Сыртқы, ортаңғы және ішкі құлақтардың клиникалық анатомиясы мен физиологиясы. Есту және вестибулалық анализаторлар.
17	Сыртқы құлақ аурулары	Құлық. Сыртқы есту жолындағы бөгде денелер. Сыртқы есту жолынан құлықты және бөгде денелерді алу. Құлақ фурункулы. Сыртқы диффузиялы отит. Этиопатогенезі. Жіктемесі. Клиникасы, диагностикасы, емі. Асқынулары. Профилактикасы. Науқастарға жетекшілік ету.
18	Ортаңғы жіті іріңді отит	Этиопатогенезі. Жіктемесі. Клиникасы, диагностикасы, емі. Асқынулары. Профилактикасы. Науқастарға жетекшілік ету.
19	Мастоидит	Мастоидит. Мастоидиттің атпиялық формасы. Патогенезі, клиникасы, емі. Антрит. Патогенезі, клиникасы, емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
20	Есту қабілеті төмен ересектерді оналту	Есту функциясын қайта қалпына келтіру принциптері.
21	Құлақ, тамақ және мұрын жарақаттары және олардағы бөгде денелер кезінде көрсетілетін медициналық жәрдем	Құлақ, тамақ және мұрын жарақаттары және олардағы бөгде денелер кезінде шұғыл жәрдем көрсету принциптері.
Жиыны: 120 сағат		

Амбулатория-емханалық балалар оториноларингологиясы		
1	ҚР балаларға оториноларингологиялық жәрдем көрсетуді ұйымдастыру	Ауруханаға дейінгі кезеңде балаларға жәрдем көрсетудің негізгі принциптері. Емханадағы ЛОР-дәрігердің қызметін регламенттейтін құжаттамалар. ЛОР-дәрігердің функциялық міндеті. Қазіргі таңдағы стационардың орнын басатын технологиялар. ЛОР-хирургияның балалар амбулаториясы орталығының жұмысын ұйымдастыру.
2	Балалардағы ЛОР-ағзалардың эмбриологиясы және клиникалық анатомия мен физиологиясының ерекшеліктері	Мұрынның және мұрын маңы қойнауларының анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Қалыпты және патологиялық жағдайда кездесетін варианттары. Балалардағы жұтқыншақ пен өңештің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Қалыпты және патологиялық жағдайда кездесетін варианттары. Балалардағы көмейдің, кеңірдек пен бронхтардың анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Қалыпты және патологиялық жағдайда кездесетін варианттары. Балалардағы құлақтың анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Қалыпты және патологиялық жағдайда кездесетін варианттары. Плакаттар мен муляждар бойынша талдау жүргізу.
3	Балаларда ЛОР-ағзаларды зерттеу әдістері	Балаларда мұрын және мұрын маңы қойнауларын эндоскопиялық әдіспен зерттеу және оның техникасы. Мұрын және мұрын маңы қойнауларының сыртын қарап тексеру, пальпациялау. Алдыңғы және артқы риноскопия. Балаларда жұтқыншақты эндоскопиялық әдіспен зерттеу және оның техникасы. Жұтқыншақты саусақтың көмегімен тексеру. Орофарингоскопия. Балаларда көмейді, кеңірдекті және бронхтарды эндоскопиялық әдіспен зерттеу және оның техникасы. Тура және тура емес ларингоскопия. Балаларда құлақты эндоскопиялық әдіспен зерттеу және оның техникасы.
4	ЛОР-ағзалардың даму аномалиялары	Балалар ЛОР-ағзаларының туа және жүре пайда болған аномалиялары. Даму себептері, клиникасы, диагностикасы. Емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.

4	Показания к хирургическим вмешательствам у детей с учетом возрастных особенностей	Показания к хирургическому лечению при заболеваниях носа у детей. Показания к хирургическому лечению при заболеваниях околоносовых пазух у детей. Показания к хирургическому лечению при заболеваниях глотки у детей (тонзиллотомия и тонзилэктомия, аденотомия, вскрытие паратонзиллярных абсцессов). Показания к хирургическому лечению при заболеваниях уха у детей (антромастоидотомии). Показания к хирургическому лечению при заболеваниях гортани у детей: (трахеостомии).
5	Анестезия при хирургических вмешательствах на ЛОР-органах у детей	Обезболивание в ЛОР-хирургии. Предоперационная подготовка больных. Местная анестезия. Показания. Местная анестезия с премедикацией и нейролептанальгезией. Показания. Эндотрахеальный наркоз. Показания. Ведение больных в послеоперационном периоде.
6	Реконструктивные вмешательства у детей с пороками развития ЛОР-органов	Пороки развития ЛОР-органов у детей. Аномалии развития носа. Реконструктивные операции, показания, техника выполнения. Врожденные пороки развития наружного уха. Реконструктивные операции, показания, техника выполнения.
7	Заболевания среднего уха	Острый средний отит. Патогенез, клиника, лечение. Курация тематических больных.
8	Заболевания среднего уха	Антрит. Мастоидит. Патогенез, клиника, лечение. Курация тематических больных
9	Заболевания среднего уха	Хронический гнойный средний отит. Патогенез, клиника, лечение. Курация тематических больных.
10	Заболевания среднего уха	Хронический тубоотит. Адгезивный средний отит. Патогенез, клиника, лечение. Курация тематических больных.
11	Осложнения гнойных заболеваний среднего уха	Отогенные внутричерепные осложнения. Патогенез, клиника, лечение. Курация тематических больных.

47	Повреждения глотки, гортани, пищевода, трахеи и бронхов	Травмы, инородные тела глотки, гортани, пищевода, трахеи и бронхов. Клиника, диагностика. Неотложная помощь.
48	Химические ожоги пищевода	Химические ожоги пищевода. Этиопатогенез, клиника, диагностика и лечение. Курация тематических больных.
49	Рубцовые сужения пищевода	Рубцовые сужения пищевода. Этиопатогенез, клиника, диагностика и лечение. Бужирование пищевода. Реконструктивные вмешательства на пищеводе. Курация тематических больных.
50	Термические ожоги трахеи	Термические ожоги трахеи. Этиопатогенез, клиника, диагностика и лечение.
51	Рубцовые стенозы трахеи	Рубцовые стенозы трахеи. Стадии. Этиопатогенез, клиника, диагностика и лечение. Реконструктивные вмешательства на трахее.
Итого: 360 часов		
Оториноларингология в стационаре детская		
1	Особенности оказания стационарной ЛОР-помощи детскому населению в РК	Ознакомление с основными подразделениями детского ЛОР-отделения (смотровой, перевязочной, операционной, палатами). Правила ведения медицинской документации. Освоение правил и методик осмотра ЛОР-органов.
2	Болезни среднего уха	Пути попадания инфекции в среднее ухо. Составление слухового паспорта. Острый гнойный средний отит. Стадии отита, клиника, диагностика, лечение. Курация тематических больных. Антрит. Патогенез. Клиника. Лечение. Курация тематических больных. Мастоидит. Патогенез. Клиника. Лечение. Курация тематических больных.
3	Особенности консервативного и хирургического лечения патологии ЛОР-органов у детей	Фармакотерапия заболеваний ЛОР-органов у детей. Фито- и физиотерапия заболеваний ЛОР-органов у детей. Местная антибиотикотерапия воспалительных процессов ЛОР-органов. Общая антибиотикотерапия воспалительных процессов ЛОР-органов. Особенности хирургического лечения патологии ЛОР-органов у детей.

5	Жіті риниттер	Жіті риниттер. Патогенезі, клиникасы, емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
6	Созылмалы риниттер	Созылмалы риниттер. Патогенезі, клиникасы, емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
7	Жіті синуситтер	Жіті синуситтер. Патогенезі, клиникасы, емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
8	Созылмалы синуситтер	Созылмалы синуситтер. Патогенезі, клиникасы, емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
9	Мұрыннан қан кету	Мұрыннан қан кету, себептері, жіктемесі. Мұрыннан кеткен қанды тоқтату әдістері.
10	Жұтқыншақтың лимфоидты сакиналарының физиологиясы	Бадамшалар, жұтқыншақ тосқауылы. Бадамша функциялары. Орофарингоскопия. Қалыпты және патологиялық жағдайлардағы фарингоскопиялық көріністер. Фарингоскопиялық көрініс негізінде алдын-ала диагноз қою. Жұтқыншақтың таңдай бадамшаларына және сілемейлі қабықшасына дәрілік заттарды жағу сияқты – жұтқыншаққа іс-шаралар жүргізу.
11	Жіті тонзиллит	Жіті тонзиллиттің клиникалық белгілері. Патогенезі, клиникасы, емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
12	Созылмалы тонзиллит	Созылмалы тонзиллиттің клиникалық белгілері. Патогенезі, клиникасы, емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
13	Жіті және созылмалы фарингиттер	Жіті және созылмалы фарингиттердің клиникалық белгілері. Патогенезі, клиникасы, емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
14	Бадамшабезмаңы абсцесі	Бадамшабезмаңы абсцесінің клиникалық белгілері. Патогенезі, клиникасы, емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
15	Таңдай және жұтқыншақ бадамшаларының гипертрофиясы	Таңдай және жұтқыншақ бадамшаларының гипертрофиясы. Аденоидтары мен аденоидиттері. Патогенезі, клиникасы, емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
16	Құлақ аурулары	Құлық, сыртқы және ортаңғы отиттер. Балаларда кездесетін ортаңғы экссудативті отит. Патогенезі, клиникасы, емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.

17	Балалардағы саңыраулықтың саралау диагностикасы	Балаларда кездесетін саңыраулықтың дыбыс-сөткізгіштігі мен дыбысқабылдағыштығының саралау диагностикасы.
18	Есту қабілеті төмендеген балаларды оңалту	Есту ағзаларын протездеу. Есту қабілетін жақсарту мақсатында жасалатын операциялар.
19	Балаларда кездесетін құлақ, тамақ және мұрын жарақаттары мен бөгде денелері	Балаларда кездесетін құлақ, тамақ және мұрын жарақаттары мен бөгде денелері кезінде көрсетілетін медициналық жәрдем.
20	Оториноларингологиялық бейін науқас балаларды диспансерлік динамикалық бақылау	ЛОР-патологиялармен сырқаттанған науқас балаларды диспансерлеу.
21	Балалық шақта кездесетін ЛОР-ағзалардың патологияларын санаторий мен курортта емдеу	ЛОР-патологияларды санаторий мен курортта емдеудің көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері.
Жиыны: 120 сағат		
Стационардағы ересектер оториноларингологиясы		
1	Сыртқы, ортаңғы және ішкі құлақтардың клиникалық анатомиясы мен физиологиясы	Оториноларингологиялық стационардың негізгі міндеттері. ЛОР-бөлімшедегі ординатордың қызметін регламенттейтін құжаттамалар. ЛОР-бөлімшедегі дәрігердің функциялық қызметі. Есту және вестибулалық анализаторлар: анатомиясы, физиологиясы және зерттеу әдістері. Құлақ пен бассүйек қуысының арасындағы анатомия-физиологиялық байланыстар.
2	Есту және вестибулалық анализаторларды зерттеу әдістері	Отоскопия. Дабыл жарғағының қозғалғыштығын және есту түтігінің өткізгіштігін тексеру. «Есту паспорты». Аудиометрия. «Вестибулалық паспорты». Самайсүйектің рентгенографиясы, КТ және МРТ.
3	Сыртқы құлақ аурулары	Сыртқы есту жолының атрезиясы мен бітелісі. Сыртқы есту жолының экзостоздары. Сыртқы жіті отит. Патогенезі, клиникасы, емдеу принциптері. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
4	Ортаңғы құлақ аурулары	Ортаңғы жіті ірінді отит. Патогенезі, клиникасы, емдеу принциптері. Мастоидит. Патогенезі, клиникасы, емдеу принциптері. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.

36	Острый тонзиллит (ангина)	Острый тонзиллит. Классификация. Острые вторичные тонзиллиты (поражения глотки при инфекционных заболеваниях и заболеваниях системы крови).
37	Паратонзиллярный, парафарингеальный абсцессы	Паратонзиллярный, парафарингеальный абсцессы. Патогенез, клиника, диагностика, методы лечения. Курация тематических больных.
38	Гипертрофия миндалин	Степени гипертрофии небных и глоточной миндалин. Патогенез, клиника, диагностика, методы лечения. Аденоотомия. Тонзиллотомия. Курация тематических больных.
39	Хронический тонзиллит	Хронический тонзиллит. Классификация. Патогенез, клиника, диагностика, методы лечения. Показания к консервативному и оперативному лечению. Тонзиллэктомия. Курация тематических больных.
40	Острый ларингит	Острый ларингит. Патогенез, клиника, диагностика, методы лечения. Курация тематических больных.
41	Хронический ларингит	Хронический ларингит. Классификация. Патогенез, клиника, диагностика, методы лечения. Курация тематических больных.
42	Миогенные и нейрогенные параличи гортани	Классификация нарушений иннервации гортани. Патогенез, клиника, диагностика, методы лечения. Курация тематических больных.
43	Отеки и стенозы гортани	Отеки и стенозы гортани. Классификация. Стадии течения. Патогенез, клиника, диагностика, методы лечения. Коникотомия, трахеотомия. Курация тематических больных.
44	Опухоли глотки	Доброкачественные и злокачественные опухоли глотки. Этиопатогенез, клиника, диагностика, принципы лечения.
45	Опухоли гортани	Доброкачественные и злокачественные опухоли гортани. Рак гортани. Этиопатогенез, клиника, диагностика, принципы лечения.
46	Инфекционные гранулемы гортани	Склерома, туберкулез, сифилис гортани. Этиопатогенез, клиника, диагностика и лечение. Курация тематических больных.

26	Риногенные глазничные осложнения	Риногенные глазничные осложнения. Пути распространения инфекции. Этиопатогенез, клиника, диагностика и лечение. Курация тематических больных.
27	Риногенные внутричерепные осложнения	Риногенные внутричерепные осложнения. Пути распространения инфекции. Этиопатогенез, клиника, диагностика и лечение. Курация тематических больных.
28	Заболевания, сопровождающиеся образованием гранулем	Склерома, туберкулез, сифилис носа. Этиопатогенез, клиника, диагностика и лечение. Курация тематических больных.
29	Болезнь Вегенера	Болезнь Вегенера. Этиопатогенез, клиника, диагностика и лечение. Роль ЛОР-врача в выявлении пациентов с болезнью Вегенера.
30	Опухоли носа и околоносовых пазух	Доброкачественные и злокачественные опухоли носа и ОНП. Этиопатогенез, клиника, диагностика, принципы лечения.
31	Клиническая анатомия и физиология глотки. Методы исследования	Анатомо-физиологические особенности глотки. Разбор по плакатам и муляжам. Эндоскопия глотки. Дополнительные методы исследования глотки (пальцевое исследование носоглотки, лучевые методы).
32	Клиническая анатомия и физиология гортани. Методы исследования гортани	Анатомо-физиологические особенности гортани. Разбор по плакатам и муляжам. Эндоскопия гортани. Дополнительные методы исследования (микроларингоскопия, стробоскопия).
33	Клиническая анатомия и физиология пищевода, трахеи и бронхов. Методы исследования	Анатомо-физиологические особенности пищевода, трахеи и бронхов. Разбор по плакатам и муляжам. Эндоскопия пищевода, трахеи и бронхов. Дополнительные методы исследования (эзофагоскопия, бронхоскопия, лучевые методы).
34	Аномалии развития глотки	Аномалии развития глотки. Патогенез, клиника, диагностика, методы коррекции и лечения. Курация тематических больных.
35	Острый фарингит	Острый фарингит. Патогенез, клиника, диагностика, методы лечения. Курация тематических больных.

5	Ортаңғы құлақ аурулары	Ортаңғы созылмалы іріңді отит. Патогенезі, клиникасы, емдеу принциптері. Созылмалы тубоотит. Ортаңғы адгезивті отит. Патогенезі, клиникасы, емдеу принциптері. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
6	Ішкі құлақ аурулары	Лабиринтит. Лабиринтопатия. Патогенезі, клиникасы, емдеу принциптері. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
7	Құлақтың іріңсіз аурулары	Отосклероз. Патогенезі, клиникасы, емдеу принциптері. Меньер ауруы. Патогенезі, клиникасы, емдеу принциптері. Сенсоневралды саңыраулық. Патогенезі, клиникасы, емдеу принциптері. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
8	Керендік немесе саңыраулық	Мағынасын түсіндіру. Саңыраулықтың көп таралғандығы және оның әлеуметтік мәні. Саңыраулық кезендері.
9	Саңыраулықтың саралау диагностикасы	Дыбысөткізгіш пен дыбысқабылдағыш аппараттардың бұзылыстары кезінде өзара саралау диагностикасын жүргізу. Есту функциясының бұзылыстарын түзету принциптері.
10	Есту функциясының бұзылыстарын түзету	Есту функциясының бұзылыстарын түзету принциптері. Есту қызметін жақсарту мақсатында жасалынатын операциялар.
11	Ортаңғы және ішкі құлақтың іріңді ауруларының бассүйекішілік асқынулары	Лептоменингит, менингоэнцефалит, ми, мишық абсцесстері, сигма тәрізді синус тромбозы және т.б. Этиопатогенезі, клиникасы, емдеу принциптері. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
12	Құлақ жарақаттары	Құлақтың күйі мен үсуі. Құлақтың электро-, аку-, баро-, вибро-, акцелло-жарақаттары. Құлақтағы бөгде денелер. Этиопатогенезі, клиникасы, диагностикасы, емдеу принциптері. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
13	Құлақ ісіктері	Сыртқы, ортаңғы және ішкі құлақтардың қатерлі және қатерсіз ісіктері. Этиопатогенезі, клиникасы, диагностикасы, емдеу принциптері.
14	Құлақтың инфекциялық гранулемалары	Құлақтың инфекциялық гранулемалары: туберкулез, мерез, склерома. Этиопатогенезі, клиникасы, диагностикасы, емдеу принциптері.

15	Мұрын мен мұрын маңы қойнауларының клиникалық анатомиясы мен физиологиясы	Мұрын мен мұрын маңы қойнауларының анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Плакаттар мен муляждар бойынша талдау жасау.
16	Мұрын мен мұрын маңы қойнауларын зерттеу әдістері	Мұрын мен мұрын маңы қойнауларының (ММҚ) эндоскопиясы. Мұрын мен ММҚ зерттеудің қосымша әдістері: рентгенография, КТ, МРТ, УДЗ, диафаноскопия, синусоскопия, биопсия, мұрын қуысы сілемейлі қабықшасының функциялық жағдайын зерттеу әдістері.
17	Даму аномалиялары, жарақаттары, бөгде денелері	Даму аномалиялары, жарақаттары, бөгде денелері. Патогенезі, клиникасы, диагностикасы, түзету және емдеу әдістері. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
18	Мұрыннан қан кету	Мұрыннан қан кету. Этиопатогенезі, жіктемесі, клиникасы, диагностикасы. Шұғыл жәрдем. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
19	Сыртқы мұрын аурулары	Қызғылт безеулер және ринофима. Мұрын кіреберісінің сикозы. Этиопатогенезі, жіктемесі, клиникасы, диагностикасы, емдеу принциптері. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
20	Сыртқы мұрын аурулары	Мұрын фурункулы. Этиопатогенезі, жіктемесі, клиникасы, диагностикасы, емдеу принциптері. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
21	Мұрын қалқасының аурулары	Мұрын қалқасының девиациялары: қисаюы, қырлары. Мұрынмен тыныс алуды түзету әдістері. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
22	Жіті риниттер	Жіті риниттер. Этиопатогенезі, жіктемесі, клиникасы, диагностикасы, емдеу принциптері. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
23	Созылмалы риниттер	Созылмалы риниттер. Этиопатогенезі, жіктемесі, клиникасы, диагностикасы, емдеу принциптері. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
24	Жіті синуситтер	Жіті синуситтер. Этиопатогенезі, жіктемесі, клиникасы, диагностикасы, емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
25	Созылмалы синуситтер	Созылмалы синуситтер. Этиопатогенезі, жіктемесі, клиникасы, диагностикасы, емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.

14	Инфекционные гранулемы уха	Инфекционные гранулемы уха: туберкулез, сифилис, склерома. Этиопатогенез, клиника, диагностика, принципы лечения.
15	Клиническая анатомия и физиология носа и околоносовых пазух	Анатомо-физиологические особенности носа и ОНП. Разбор по плакатам и муляжам.
16	Методы исследования носа и околоносовых пазух	Эндоскопия носа и ОНП. Дополнительные методы исследования носа и ОНП: рентгенография. КТ, МРТ, УЗИ, диафаноскопия, синусоскопия, биопсия, методы исследования функционального состояния слизистой полости носа.
17	Аномалии развития, травмы, инородные тела	Аномалии развития, травмы, инородные тела. Патогенез, клиника, диагностика, методы коррекции и лечения. Курация тематических больных.
18	Носовое кровотечение	Носовое кровотечение. Этиопатогенез, классификация, клиника, диагностика. Неотложная помощь. Курация тематических больных.
19	Заболевания наружного носа	Розовые угри и ринофима. Сикоз преддверия носа. Этиопатогенез, клиника, диагностика и лечение. Курация тематических больных.
20	Заболевания наружного носа	Фурункул носа. Этиопатогенез, клиника, диагностика и лечение. Курация тематических больных.
21	Болезни перегородки носа	Девиации перегородки носа: искривления, шипы, гребни. Способы коррекции носового дыхания. Курация тематических больных.
22	Острые риниты	Острые риниты. Этиопатогенез, клиника, диагностика и лечение. Курация тематических больных.
23	Хронические риниты	Хронические риниты. Этиопатогенез, клиника, диагностика и лечение. Курация тематических больных.
24	Острые синуситы	Острые синуситы. Этиопатогенез, клиника, диагностика и лечение. Курация тематических больных.
25	Хронические синуситы	Хронические синуситы. Этиопатогенез, клиника, диагностика и лечение. Курация тематических больных.

4	Болезни среднего уха	Острый гнойный средний отит. Патогенез, клиника, принципы лечения. Мастоидит. Патогенез, клиника, принципы лечения. Курация тематических больных.
5	Болезни среднего уха	Хронический гнойный средний отит. Патогенез, клиника, принципы лечения. Хронический тубоотит. Адгезивный средний отит. Патогенез, клиника, принципы лечения. Курация тематических больных.
6	Болезни внутреннего уха	Лабиринтит. Лабиринтопатия. Патогенез, клиника, принципы лечения. Курация тематических больных.
7	Негнойные заболевания уха	Отосклероз. Патогенез, клиника, принципы лечения. Болезнь Меньера. Патогенез, клиника, принципы лечения. Сенсоневральная тугоухость. Патогенез, клиника, принципы лечения. Курация тематических больных.
8	Глухота и тугоухость	Определение понятий. Распространенность и социальная значимость тугоухости. Степени тугоухости.
9	Дифференциальная диагностика тугоухости	Дифференциальная диагностика между поражением звукопроводящего и звуковоспринимающего аппаратов. Принципы коррекции нарушений слуховой функции.
10	Коррекция нарушений слуховой функции	Принципы коррекции нарушений слуховой функции. Слухоулучшающие операции.
11	Внутричерепные осложнения гнойных заболеваний среднего и внутреннего уха	Лептоменингит, менингоэнцефалит, абсцессы мозга, мозжечка, тромбоз сигмовидного синуса и т.д. Этиопатогенез, клиника, диагностика, принципы лечения. Курация тематических больных.
12	Травмы уха	Ожоги и отморожения уха. Электротравма, акутравма, баротравма, вибротравма, акцеллотравма уха. Иноородные тела уха. Этиопатогенез, клиника, диагностика, принципы лечения. Курация тематических больных.
13	Опухоли уха	Доброкачественные и злокачественные опухоли наружного, среднего и внутреннего уха. Этиопатогенез, клиника, диагностика, принципы лечения.

26	Риногенді көзшаралық асқынулар	Риногенді көзшаралық асқынулар. Инфекцияның таралу жолдары. Этиопатогенезі, жіктелімі, клиникасы, диагностикасы, емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
27	Риногенді бассүйекішілік асқынулар	Риногенді бассүйекішілік асқынулар. Инфекцияның таралу жолдары. Этиопатогенезі, жіктелімі, клиникасы, диагностикасы, емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
28	Гранулема түзілістерімен бірге жүретін аурулар	Мұрын склеромасы, туберкулезі, мерезі. Этиопатогенезі, жіктелімі, клиникасы, диагностикасы, емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
29	Вегенер ауруы	Вегенер ауруы. Этиопатогенезі, жіктелімі, клиникасы, диагностикасы, емі. Вегенер ауруымен сырқаттанған науқастарды анықтауда ЛОР-дәрігердің рөлі.
30	Мұрынның және мұрын маңы қойнауларының ісіктері	Мұрынның және мұрын маңы қойнауларының қатерлі және қатерсіз ісіктері. Этиопатогенезі, жіктелімі, клиникасы, диагностикасы, емдеу принциптері.
31	Жұтқыншақтың клиникалық анатомиясы мен физиологиясы. Зерттеу әдістері	Жұтқыншақтың анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Плакаттар мен муляждар бойынша талдау жасау. Жұтқыншақ эндоскопиясы. Жұтқыншақты зерттеудің қосымша әдістері (мұрын-жұтқыншақты саусақпен тексеру, сәулелік әдістері).
32	Көмейдің клиникалық анатомиясы мен физиологиясы. Зерттеу әдістері	Көмейдің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Плакаттар мен муляждар бойынша талдау жасау. Көмейді эндоскопиясы. Көмейді зерттеудің қосымша әдістері (микрларингоскопия, стробоскопия).
33	Өңештің, кеңірдектің және бронхтардың клиникалық анатомиясы мен физиологиясы. Зерттеу әдістері	Өңештің, кеңірдектің және бронхтардың анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Плакаттар мен муляждар бойынша талдау жасау. Өңештің, кеңірдектің және бронхтардың эндоскопиясы. Зерттеудің қосымша әдістері (эзофагоскопия, бронхоскопия, сәулелік әдістер).
34	Жұтқыншақ дамуының аномалиялары.	Жұтқыншақ дамуының аномалиялары. Патогенезі, клиникасы, диагностикасы, түзету және емдеу әдістері. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.

35	Жігі фарингит	Жігі фарингит. Патогенезі, клиникасы, диагностикасы, емдеу әдістері. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
36	Жігі тонзиллит (ангина-баспа)	Жігі тонзиллит. Жіктемесі. Салдарлық жігі тонзиллиттер (жұқпалы аурулар және қан жүйесі аурулары кезінде жұтқыншақтың зақымдануы).
37	Бадамшабезмаңы, жұтқыншақмаңы абсцесстері	Бадамшабезмаңы, жұтқыншақмаңы абсцесстері. Патогенезі, клиникасы, диагностикасы, емдеу әдістері. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
38	Бадамша гипертрофиясы	Таңдай және жұтқыншақ бадамшалары гипертрофиясының сатылары. Патогенезі, клиникасы, диагностикасы, емдеу әдістері. Аденомия. Тонзиллотомия. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
39	Созылмалы тонзиллит	Созылмалы тонзиллит. Жіктемесі. Патогенезі, клиникасы, диагностикасы, емдеу әдістері. Консервативтік және операциялық жолдармен емдеу көрсетімдері. Тонзиллэктомия. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
40	Жігі ларингит	Жігі ларингит. Патогенезі, клиникасы, диагностикасы, емдеу әдістері. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
41	Созылмалы ларингит	Созылмалы ларингит. Патогенезі, клиникасы, диагностикасы, емдеу әдістері. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
42	Көмейдің миогенді және нейрогенді салдануы	Көмейдің нервтенуіндегі бұзылыстардың жіктемесі. Патогенезі, клиникасы, диагностикасы, емдеу әдістері. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
43	Көмейдің ісінуі мен тарылуы	Көмейдің ісінуі мен тарылуы. Жіктемесі. Ағымының сатылары. Патогенезі, клиникасы, диагностикасы, емдеу әдістері. Коникотомия, трахеотомия. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
44	Жұтқыншақ ісіктері	Жұтқыншақтың қатерлі және қатерсіз ісіктері. Этиопатогенезі, клиникасы, диагностикасы, емдеу принциптері.

16	Заболевания уха	Серная пробка, наружные и средние отиты. Экссудативный средний отит в детском возрасте. Патогенез, клиника, лечение. Курация тематических больных.
17	Дифференциальная диагностика тугоухости у детей	Дифференциальная диагностика звукопроводящей и звуковоспринимающей тугоухости у детей.
18	Реабилитация детей со сниженным слухом	Слухопротезирование. Слухоулучшающие операции.
19	Травмы и инородные тела уха, горла и носа у детей	Медицинская помощь при травмах и инородных телах уха, горла и носа.
20	Диспансерное динамическое наблюдение больных детей оториноларингологического профиля	Диспансеризация детей, страдающих ЛОР-патологией.
21	Санаторно-курортное лечение при патологии ЛОР-органов в детском возрасте	Показания и противопоказания к санаторно-курортному лечению при ЛОР-патологии.
Итого: 120 часов		
Оториноларингология в стационаре взрослая		
1	Клиническая анатомия и физиология наружного, среднего и внутреннего уха.	Основные задачи оториноларингологического стационара. Документация, регламентирующая деятельность ординатора ЛОР-отделения. Функциональные обязанности врача ЛОР-отделения. Слуховой и вестибулярный анализатор: анатомия, физиология и методы исследования. Анатомо-физиологические связи уха и полости черепа.
2	Методы исследования слухового и вестибулярного анализаторов.	Отоскопия. Определение подвижности барабанной перепонки и проходимости слуховых труб. «Слуховой паспорт». Аудиометрия. «Вестибулярный паспорт». Рентгенография, КТ и МРТ височных костей.
3	Болезни наружного уха.	Атрезии и стриктуры наружного слухового прохода. Экзостозы наружного слухового прохода. Острый наружный отит. Патогенез, клиника, принципы лечения. Курация тематических больных.

4	Аномалии развития ЛОР-органов	Врожденные и приобретенные аномалии ЛОР-органов у детей. Причины развития, клиника, диагностика. Лечение. Курация тематических больных.
5	Острые риниты	Острые риниты. Патогенез, клиника, лечение. Курация тематических больных.
6	Хронические риниты	Хронические риниты. Патогенез, клиника, лечение. Курация тематических больных.
7	Острые синуситы	Острые синуситы. Патогенез, клиника, лечение. Курация тематических больных.
8	Хронические синуситы	Хронические синуситы. Патогенез, клиника, лечение. Курация тематических больных.
9	Носовые кровотечения	Носовые кровотечения, причины, классификация. Способы остановки носовых кровотечений.
10	Физиология лимфоидного глоточного кольца	Миндалины, барьеры глотки. Функции миндалин. Орофарингоскопия. Фарингоскопическая картина в норме и патологии. Постановка предварительного диагноза на основании фарингоскопической картины. Проведение манипуляций в глотке – смазывание лекарственными веществами небных миндалин и слизистой оболочки глотки.
11	Острый тонзиллит	Клинические признаки острого тонзиллита. Патогенез, клиника, лечение. Курация тематических больных.
12	Хронический тонзиллит	Клинические признаки хронического тонзиллита. Патогенез, клиника, лечение. Курация тематических больных.
13	Острый и хронический фарингит	Клинические признаки острого и хронического фарингита. Патогенез, клиника, лечение. Курация тематических больных.
14	Паратонзиллярный абсцесс	Клинические признаки паратонзиллярного абсцесса. Патогенез, клиника, лечение. Курация тематических больных.
15	Гипертрофия небных и глоточной миндалин	Гипертрофия небных и глоточной миндалин. Аденоиды и аденоидит. Патогенез, клиника, лечение. Курация тематических больных.

45	Көмей ісіктері.	Көмейдің қатерлі және қатерсіз ісіктері. Көмей обыры. Этиопатогенезі, клиникасы, диагностикасы, емдеу принциптері.
46	Көмейдің инфекциялық гранулемалары	Көмейдің склеромасы, туберкулезі, мерезі. Этиопатогенезі, клиникасы, диагностикасы мен емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
47	Жұтқыншақтың, көмейдің, өңештің, кеңірдектің және бронхтардың зақымдануы	Жұтқыншақтың, көмейдің, өңештің, кеңірдектің және бронхтардың жарақаттары мен бөгде денелері. Клиникасы, диагностикасы. Шұғыл жәрдем көрсету.
48	Өңештің химиялық күйі	Өңештің химиялық күйі. Этиопатогенезі, клиникасы, диагностикасы мен емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
49	Өңештің тыртықтан тарылуы	Өңештің тыртықтан тарылуы. Этиопатогенезі, клиникасы, диагностикасы мен емі. Өңешті сүңгілеу. Өңешке жасалынатын реконструктивті іс-шаралар. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
50	Кеңірдектің ыстықтан күйі	Кеңірдектің ыстықтан күйі. Этиопатогенезі, клиникасы, диагностикасы мен емі.
51	Кеңірдектің тыртықтан тарылуы	Кеңірдектің тыртықтан тарылуы. Сатылары. Этиопатогенезі, клиникасы, диагностикасы мен емі. Кеңірдекке жасалынатын реконструктивті іс-шаралар.
Жиыны: 360 сағат		
Стационардағы балалар оториноларингологиясы		
1	ҚР балаларына стационарлық ЛОР-жәрдем көрсетудің ерекшеліктері.	Балалар ЛОР-бөлімшелерінің негізгі бөлімдерімен (қарап тексеру, таңу, операциялық бөлмелермен, палаталармен) танысу. Медициналық құжаттамаларды жүргізу ережелері. ЛОР-ағзаларды қарап-тексеру ережелері мен әдістерін меңгеру.
2	Ортаңғы құлақ аурулары.	Инфекцияның ортаңғы құлаққа түсетін жолдары. Есту паспортын құру. Ортаңғы жіті іріңді отит. Отиттің сатылары, клиникасы, диагностикасы, емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету. Антрит. Патогенезі. Клиникасы. Емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету. Мастоидит. Патогенезі. Клиникасы. Емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.

3	Балаларда ЛОР-ағзалардың патологиясын консервативтік және хирургиялық жолдармен емдеу ерекшеліктері	Балаларда кездесетін ЛОР-ағзалар ауруларының фармакотерапиясы. Балаларда кездесетін ЛОР-ағзалар ауруларының фито- және физиотерапиясы. ЛОР-ағзалардағы қабыну процессінің аумақтық антибиотикотерапиясы. Балаларда кездесетін ЛОР-ағзалар патологиясын хирургиялық жолмен емдеу ерекшеліктері.
4	Балалардың жасқа байланысты ерекшеліктерін ескере отырып оларға жасалатын хирургиялық әрекеттердің көрсетімдері	Балаларда мұрын ауруларына жасалатын хирургиялық ем көрсетімдері. Балаларда мұрын маңы қойнаулары ауруларына жасалатын хирургиялық ем көрсетімдері. Балаларда жұтқыншақ ауруларына жасалатын хирургиялық ем (тонзиллотомия және тонзилэктомия, аденотомия, бадамшабезмаңы абсцесстерін ашу) көрсетімдері. Балаларда мұрын ауруларына жасалатын хирургиялық (антромастодотомия) ем көрсетімдері. Балаларда көмей ауруларына жасалатын хирургиялық (трахеостомия) ем көрсетімдері.
5	Балаларда ЛОР-ағзаларға жасалатын хирургиялық операциялар кезінде қолданылатын анестезиялар	ЛОР-хирургиясындағы анестезиялар. Науқасты операцияға даярлау. Аумақтық анестезия. Көрсетімдері. Премедикациямен және нейролептанальгезиямен бірге жасалынатын аумақтық анестезия өткізу. Көрсетімдері. Эндотрахеалды наркоз. Көрсетімдері. Операциядан кейінгі кезеңде науқастарды жүргізу.
6	ЛОР-ағзалардың даму ақауларымен сырқаттанатын балаларға реконструктивті іс-шаралар жүргізу	Балалар ЛОР-ағзаларының даму ақаулары. Мұрын дамуының аномалиялары. Реконструктивті операциялар, көрсетімдері, орындау техникасы. Сыртқы құлақ дамуының туа біткен ақаулары. Реконструктивті операциялар, көрсетімдері, орындау техникасы.
7	Ортаңғы құлақ аурулары	Ортаңғы жіті отит. Патогенезі, клиникасы, емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
8	Ортаңғы құлақ аурулары	Антрит. Мастоидит. Патогенезі, клиникасы, емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
9	Ортаңғы құлақ аурулары	Ортаңғы созылмалы іріңді отит. Патогенезі, клиникасы, емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.

19	Мастоидит	Мастоидит. Атипичные формы мастоидита. Патогенез. клиника, лечение. Антрит. Патогенез. клиника, лечение. Курация тематических больных.
20	Реабилитация взрослых со сниженным слухом	Принципы восстановления слуховой функции.
21	Медицинская помощь при травмах и инородных телах уха, горла и носа	Принципы оказания неотложной помощи при травмах и инородных телах уха, горла и носа.
Итого: 120 часов		
Оториноларингология амбулаторно-поликлиническая детская		
1	Организация оториноларингологической помощи детям в РК	Общие принципы оказания помощи детскому населению на догоспитальном этапе. Документация, регламентирующая деятельность ЛОР-врача поликлиники. Функциональные обязанности врача ЛОР-кабинета. Стационар - замещающие технологии в современных условиях. Организация работы центра детской амбулаторной ЛОР-хирургии.
2	Эмбриология и особенности клинической анатомии и физиологии ЛОР-органов у детей	Возрастные анатомо-физиологические особенности носа и околоносовых пазух у детей. Варианты нормы и патологии. Возрастные анатомо-физиологические особенности глотки и пищевода у детей. Варианты нормы и патологии. Возрастные анатомо-физиологические особенности гортани, трахеи и бронхов ЛОР-органов у детей. Варианты нормы и патологии. Возрастные анатомо-физиологические особенности уха у детей. Варианты нормы и патологии. Разбор по плакатам и муляжам.
3	Особенности обследования ЛОР-органов у детей	Методика и техника эндоскопического исследования носа и околоносовых пазух у детей. Наружный осмотр, пальпация носа и околоносовых пазух. Передняя и задняя риноскопия. Методика и техника эндоскопического исследования глотки у детей. Пальцевое исследование глотки. Орофарингоскопия. Методика и техника эндоскопического исследования гортани, трахеи и бронхов у детей. Прямая и непрямая ларингоскопия. Методика и техника эндоскопического исследования уха у детей.

10	Острый синусит	Острый синусит. Этиопатогенез. Классификация. Клиника, диагностика, лечение. Осложнения. Профилактика. Курация больных.
11	Хронический синусит	Хронический синусит. Этиопатогенез. Классификация. Клиника, диагностика, лечение. Осложнения. Профилактика. Курация больных.
12	Клиническая анатомия, физиология и методы исследования глотки и пищевода	Клиническая анатомия, физиология и методы исследования глотки и пищевода. Эзофагоскопия. Лучевые методы диагностики заболеваний глотки и пищевода.
13	Острый и хронический фарингит	Острый фарингит. Этиопатогенез. Классификация. Клиника, диагностика, лечение. Осложнения. Профилактика. Курация больных. Хронический фарингит. Классификация. Этиопатогенез. Классификация. Клиника, диагностика, лечение. Осложнения. Профилактика. Курация больных.
14	Острый тонзиллит	Острый тонзиллит. Классификация. Острые первичные тонзиллиты (банальные ангины). Этиопатогенез. Классификация. Клиника, диагностика, лечение. Осложнения. Профилактика. Курация больных.
15	Хронический тонзиллит	Хронический тонзиллит. Классификация. Клиника, диагностика, лечение. Осложнения. Профилактика. Курация больных
16	Слуховой и вестибулярный анализатор	Клиническая анатомия и физиология наружного, среднего и внутреннего уха. Слуховой и вестибулярный анализатор.
17	Заболевания наружного уха	Серная пробка. Инородное тело наружного слухового прохода. Удаление серной пробки и инородного тела из наружного слухового прохода. Фурункул уха. Диффузный наружный отит. Этиопатогенез. Классификация. Клиника, диагностика, лечение. Осложнения. Профилактика. Курация больных.
18	Острый гнойный средний отит	Этиопатогенез. Стадии течения. Клиника, диагностика, лечение. Осложнения. Профилактика. Курация больных.

10	Ортаңғы құлақ аурулары	Созылмалы тубоотит. Ортаңғы адгезивті отит. Патогенезі, клиникасы, емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
11	Ортаңғы құлақтың іріңді ауруларының асқынулары	Бассүйекшілік отогенді асқынулар. Патогенезі, клиникасы, емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
12	Құлақтың іріңсіз аурулары	Отосклероз. Патогенезі, клиникасы, емдеу принциптері. Меньер ауруы. Патогенезі, клиникасы, емдеу принциптері. Сенсоневралды саңыраулық. Патогенезі, клиникасы, емдеу принциптері. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
13	Есту қабілетін жақсарту мақсатында жасалынатын операциялар	Тимпанопластика. Тимпанопластика түрлері. Операция көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Операцияға науқастарды даярлау. Орындау техникасы. Операциядан кейін науқастарды жүргізу тәсілі.
14	Кохлеарлы имплантация	Операция көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Операцияға науқастарды даярлау. Орындау техникасы. Операциядан кейін науқастарды жүргізу тәсілі.
15	Мұрын фурункулы	Мұрын фурункулы. Этиопатогенезі. Клиникасы, диагностикасы, емі. Асқынулары. Профилактикасы. Науқастарға жетекшілік ету.
16	Мұрыннан қан кету	Мұрыннан қан кету. Этиопатогенезі. Клиникасы, диагностикасы, емі. Асқынулары. Профилактикасы. Науқастарға жетекшілік ету.
17	Жіті риносинуситтер	Жіті риносинуситтер. Этиопатогенезі. Клиникасы, диагностикасы, емі. Асқынулары. Профилактикасы. Науқастарға жетекшілік ету.
18	Созылмалы риносинуситтер	Созылмалы риносинуситтер. Этиопатогенезі. Клиникасы, диагностикасы, емі. Асқынулары. Профилактикасы. Науқастарға жетекшілік ету.
19	Бассүйекшілік риногенді асқынулар	Бассүйекшілік риногенді асқынулар. Инфекцияның таралу жолдары. Этиопатогенезі. Клиникасы, диагностикасы, емі. Асқынулары. Профилактикасы. Науқастарға жетекшілік ету.
20	Риногенді көзшаралық асқынулар	Риногенді көзшаралық асқынулар. Инфекцияның таралу жолдары. Этиопатогенезі.

		Клиникасы, диагностикасы, емі. Асқынулары. Профилактикасы. Науқастарға жетекшілік ету.
21	Жұқпалы аурулар кезінде жұтқыншақтың зақымдануы	Салдарлық тонзиллиттер (дифтерия, скарлатина, қызылша, туляремия және іш сүзегі аурулары кезінде жұтқыншақтың зақымдануы).
22	Қан жүйесінің аурулары кезінде жұтқыншақтың зақымдануы	Салдарлық тонзиллиттер (лейкоз, инфекциялық мононуклеоз, апластиялық анемиялар және агранулоцитоз кезінде жұтқыншақтың зақымдануы).
23	Бадамшабезмаңы абсцесі	Бадамшабезмаңы абсцесі. Орналасуына байланысты бадамшабезмаңы абсцесінің түрлері, этиопатогенезі, клиникасы, диагностикасы мен емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
24	Жұтқыншақ артындағы абсцесс	Жұтқыншақ артындағы абсцесс. Этиопатогенезі, клиникасы, диагностикасы және емі. Тақырыптық науқастарға жетекшілік ету.
25	Бадамшалар гипертрофиясы	Бадамшалар гипертрофиясының кезеңдері (таңдай және жұтқыншақ бадамшалары). Этиопатогенезі, клиникасы, диагностикасы және емі. Консервативтік және хирургиялық жолдармен емдеу көрсетімдері. Жасалынатын операциялық әрекеттердің түрлері.
26	Созылмалы тонзиллит	Созылмалы тонзиллит. Жіктемесі. Этиопатогенезі, клиникасы, диагностикасы және емі. Консервативтік және хирургиялық жолдармен емдеу көрсетімдері.
27	Жұтқыншақ ісіктері	Жұтқыншақ ісіктерінің жіктемесі. Мұрын-жұтқыншақтың жасөспірімдік ангиофибромы. Клиникасы, диагностикасы мен емі.
28	Жұтқыншақта кездесетін бөгде денелер және жұтқыншақтың зақымдануы	Жұтқыншақта кездесетін бөгде денелер мен жұтқыншақтың зақымдануы кезінде шұғыл жәрдем көрсету.
29	Жұтқыншақ дамуының аномалиялары	Жұтқыншақ дамуының аномалиялары. Этиопатогенезі, клиникасы, диагностикасы мен емі.
30	Өңештің, кеңірдек пен бронхтардың клиникалық анатомиясы мен физиологиясы. Зерттеу әдістері	Өңештің, кеңірдек пен бронхтардың анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Зерттеу әдістері (эндоскопия, эзофагоскопия, трахеобронхоскопия).

2	Клинико-топографическая анатомия с основами оперативной хирургии и физиология уха, горла, носа и гортани	Топографоанатомические и физиологические особенности уха, горла, носа и гортани. Варианты нормы и патологии. Разбор по плакатам и муляжам.
3	Методы обследования ЛОР-органов	Методика и техника эндоскопического исследования носа и околоносовых пазух.. Наружный осмотр, пальпация носа и околоносовых пазух. Передняя и задняя риноскопия. Исследование дыхательной и обонятельной функций носа. Методика и техника эндоскопического исследования глотки. Орофарингоскопия. Пальцевое исследование носоглотки. Методика и техника эндоскопического исследования гортани. Прямая и непрямая ларингоскопия. Методика и техника эндоскопического исследования уха. Отоскопия. Определение подвижности барабанной перепонки и проходимости слуховых труб.
4	Клиническая анатомия, физиология и методы исследования носа и ОНП	Клиническая анатомия, физиология носа и ОНП. Методы эндоскопического исследования носа и ОНП. Исследование дыхательной функции носа. Исследование обонятельного анализатора. Лучевые методы диагностики заболеваний носа и ОНП.
5	Фурункул носа	Фурункул носа. Этиопатогенез. Клиника, диагностика, лечение. Осложнения. Профилактика. Курация больных.
6	Острый ринит	Острый ринит. Этиопатогенез. Стадии течения. Клиника, диагностика, лечение. Осложнения. Профилактика. Курация больных.
7	Хронический ринит	Хронический ринит. Этиопатогенез. Классификация. Клиника, диагностика, лечение. Осложнения. Профилактика. Курация больных.
8	Носовые кровотечения	Носовые кровотечения. Этиопатогенез. Классификация. Клиника, диагностика, лечение. Осложнения. Профилактика. Курация больных.
9	Травмы и инородные тела носа и ОНП	Травмы и инородные тела полости носа и ОНП. Гематома и абсцесс перегородки носа. Принципы восстановительной хирургии при последствиях повреждений носа. Курация больных.

10	Актуальные проблемы детской оториноларингологии	Опухоли гортани в детском возрасте. Папилломатоз гортани.
11	Актуальные проблемы детской оториноларингологии	Анатомо-физиологическая характеристика наружного, среднего и внутреннего уха, возрастные особенности, их значение в развитии заболеваний уха и их осложнений.
12	Актуальные проблемы детской оториноларингологии	Физиологические особенности слухового и вестибулярного анализатора. Краткие сведения о методах исследования слуха.
13	Актуальные проблемы детской оториноларингологии	Острые заболевания среднего уха у детей. Причины, патогенез, клиника, стадии течения острого среднего отита, патофизиологические изменения, отоскопия, исходы и осложнения. Показания к парацентезу. Особенности острого среднего отита у детей. Отоанtrit, показания к антропункции и антродренажу.
14	Актуальные проблемы детской оториноларингологии	Хронический гнойный средний отит: патогенез, клиника, лечение.
15	Актуальные проблемы детской оториноларингологии	Основные принципы консервативного и хирургического лечения заболеваний уха у детей: показания и анестезиологические пособия при хирургических вмешательствах. Реконструктивные вмешательства при пороках развития уха.
Итого: 24 часов		

3.2 Примерный тематический план семинаров и практических занятий

№	Тема	Содержание
Оториноларингология амбулаторно-поликлиническая взрослая		
1	Организация оториноларингологической помощи в РК	Основные задачи оториноларингологической службы поликлиники. Документация, регламентирующая деятельность ЛОР-врача поликлиники. Функциональные обязанности врача ЛОР-кабинета. Структура ЛОР-кабинета, рабочее место, инструментарий для проведения амбулаторного приема и амбулаторных хирургических вмешательств на ЛОР-органах, освещение, посадка врача и больного.

31	Жіті ларингит	Жіті ларингит. Этиопатогенезі. Клиникасы, диагностикасы, емі. Асқынулары. Профилактикасы. Науқастарға жетекшілік ету.
32	Балалардағы жіті стеноздық ларинготрахеит	Балалардағы жіті стеноздық ларинготрахеит. Этиопатогенезі. Клиникасы, диагностикасы, емі. Асқынулары. Профилактикасы. Науқастарға жетекшілік ету.
33	Круп (кыспак)	Круп: нағыз және жалған. Саралау диагностикасы, этиопатогенезі, клиникасы, диагностикасы, емі. Асқынулары. Профилактикасы. Науқастарға жетекшілік ету.
34	Созылмалы ларингит	Созылмалы ларингит. Этиопатогенезі. Клиникасы, диагностикасы, емі. Асқынулары. Профилактикасы. Науқастарға жетекшілік ету.
35	Көмейдің ісінуі мен тарылуы	Көмейдің ісінуі мен тарылуы. Жіктемесі. Ағымның сатылары. Этиопатогенезі. Клиникасы, диагностикасы, емі. Асқынулары. Профилактикасы. Науқастарға жетекшілік ету.
36	Туа біткен стридор	Туа біткен стридор. Этиопатогенезі. Клиникасы, диагностикасы. Шұғыл жәрдем көрсету.
37	Көмейдің шала салдануы мен салдануы	Көмейдің шала салдануы мен салдануы. Жіктемесі. Этиопатогенезі. Клиникасы, диагностикасы, емі. Асқынулары. Профилактикасы. Науқастарға жетекшілік ету.
38	Балалардағы ЛОР-ағзалардың инфекциялық гранулемалары	Балалардағы жоғарғы тыныс алу жолдарының және құлақтың мерезі, туберкулезі, склеромасы. Этиопатогенезі. Клиникасы, диагностикасы, емі.
39	Көмей ісіктері	Балаларда көмей ісіктерінің жіктемесі. Көмей обыры. Этиопатогенезі. Клиникасы, диагностикасы, емі.
40	Балалардағы көмей папилломатозы	Балалардағы көмей папилломатозы. Этиопатогенезі. Клиникасы, диагностикасы, емі. Нәтижелері.
41	Көмейдің зақымдануы	Көмейдің зақымдануы. Көрсетілетін шұғыл жәрдем.
42	Өңештің, кеңірдек пен бронхтардың жарақаттары және оларда кездесетін бөгде денелер.	Өңештің, кеңірдек пен бронхтардың жарақаттары және оларда кездесетін бөгде денелер кезінде көрсетілетін шұғыл жәрдем.

43	Өңеш пен кеңірдектің күйі.	Өңеш пен кеңірдектің күйі кезінде көрсетілетін шұғыл жәрдем.
44	Өңеш пен кеңірдектің тыртықтан тарылуы.	Өңеш пен кеңірдектің тыртықтан тарылуы. Өңеш пен кеңірдек тарылуымен сырқаттанатын науқастарды оңалту. Өңеш пен кеңірдекке жасалынатын реконструктивті іс-шаралар.
Жиыны: 240 сағат		

3.3 Тыңдарманның өзіндік жұмысы (ТӨЖ) жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы
Амбулатория-емханалық ересектер оториноларингологиясы	
1	ЛОР-ағзалардың эндоскопиясын өткізу.
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
3	ЛОР-ағзаларды клиника-зертханалық тексеру мен рентгенологиялық зерттеудің нәтижелерін талдау.
4	Гаймор қойнауын пункциялау.
5	Мандай қойнауын пункциялау.
6	Иньекцияның барлық түрін жасау.
7	Мұрын қуысы сілемейлі қабықшасының анемизациясы.
8	Құлақты жуу.
9	Пройтц әдісімен құлақты жуу.
10	Мұрыншілік блокадаларды өткізу.
11	Есту түтігін катетерлеу.
12	Политцер әдісімен құлақ түтігін үрлеп тазарту.
13	Парамеаталды және меатотимпаналды блокадаларды өткізу.
14	Есту түтігінің өткізгіштігін тексеру.
15	Клиникалық және патология-анатомиялық конференцияларға баяндамалар мен конференциялар дайындау.
16	Кітапханалар мен ғаламторда жұмыс істеу.
17	Резидентура тыңдарманының портфолиосын құру.
Жиыны: 36 сағат	
Амбулатория-емханалық балалар оториноларингологиясы	
1	Амбулаториялық қабылдауда болған науқастарға консультация беру.
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.

13	Актуальные проблемы оториноларингологии	Острые заболевания наружного и среднего уха: разлитой и ограниченный (фурункул) наружный отит. Острый средний отит. Мастоидит. Антрит. Хронический гнойный средний отит: патогенез, клиника, лечение.
14	Актуальные проблемы оториноларингологии	Негнойные заболевания уха. Острый и хронический катар среднего уха. патогенез, клиника, лечение. Отосклероз. патогенез, клиника, лечение. Болезнь Меньера. патогенез, клиника, лечение. Нейросенсорная тугоухость. патогенез, клиника, лечение.
15	Актуальные проблемы оториноларингологии	Травмы уха. Неотложная помощь.
Итого: 12 часов		
Оториноларингология в стационаре детская		
1	Актуальные проблемы детской оториноларингологии	Аномалии развития носа. Заращение хоан. Патогенез, клиника, лечение.
2	Актуальные проблемы детской оториноларингологии	Острый и хронический ринит. Патогенез, клиника, лечение, особенности у детей раннего возраста.
3	Актуальные проблемы детской оториноларингологии	Острый и хронический синусит. Патогенез, клиника, лечение.
4	Актуальные проблемы детской оториноларингологии	Травмы носа и ОНП. Носовые кровотечения. Неотложная помощь.
5	Актуальные проблемы детской оториноларингологии	Основные принципы консервативного и хирургического лечения заболеваний носа и ОНП у детей: показания и анестезиологические пособия при хирургических вмешательствах. Реконструктивные вмешательства при пороках развития ЛОР-органов.
6	Актуальные проблемы детской оториноларингологии	Анатомо-физиологические особенности лимфаденоидного глоточного кольца у детей. Барьеры для инфекции. Функции миндалин.
7	Актуальные проблемы детской оториноларингологии	Острый тонзиллит. Гипертрофия небных и глоточной миндалин. Аденоиды и аденоидит.
8	Актуальные проблемы детской оториноларингологии	Хронический тонзиллит. Патогенез, клиника, лечение, осложнения.
9	Актуальные проблемы детской оториноларингологии	Острый и хронический ларингит. Патогенез, клиника, диагностика и лечение. Исходы. Отек и стеноз гортани. Неотложная помощь.

4	Современные принципы диагностики в оториноларингологии	Современные принципы диагностики поражения и заболевания ЛОР-органов.
5	Принципы составления и применения Протоколов диагностики и лечения больных в амбулаторных условиях	Принципы лечения патологии ЛОР-органов у детей.
Итого: 12 часов		
Оториноларингология в стационаре взрослая		
1	Актуальные проблемы оториноларингологии	Клиническая анатомия и физиология носа и околоносовых пазух. Современные методы диагностики заболеваний носа и ОНП.
2	Актуальные проблемы оториноларингологии	Острый и хронический ринит. Патогенез, клиника, диагностика и лечение. Исходы.
3	Актуальные проблемы оториноларингологии	Острый и хронический синусит. Патогенез, клиника, диагностика и лечение. Исходы.
4	Актуальные проблемы оториноларингологии	Травмы носа и ОНП. Носовые кровотечения. Неотложная помощь.
5	Актуальные проблемы оториноларингологии	Опухоли носа и ОНП. Клиника, диагностика и лечение.
6	Актуальные проблемы оториноларингологии	Клиническая анатомия и физиология глотки и пищевода.
7	Актуальные проблемы оториноларингологии	Клиническая анатомия и физиология гортани, трахеи и бронхов.
8	Актуальные проблемы оториноларингологии	Острые заболевания глотки: первичные и вторичные ангины, острый и хронический фарингит. Хронический тонзиллит и его осложнения.
9	Актуальные проблемы оториноларингологии	Ожоги и рубцовые стенозы глотки и пищевода. Патогенез, клиника, диагностика и лечение. Исходы.
10	Актуальные проблемы оториноларингологии	Острый и хронический ларингит. Патогенез, клиника, диагностика и лечение. Исходы. Отек и стеноз гортани. Неотложная помощь.
11	Актуальные проблемы оториноларингологии	Клиническая анатомия, физиология и методы исследования слухового анализатора.
12	Актуальные проблемы оториноларингологии	Клиническая анатомия, физиология и методы исследования вестибулярного анализатора.

3	ЛОР-ағзаларды клиника-зертханалық тексеру және рентгенологиялық зерттеу нәтижелерін түсіндіру.
4	Гаймор қойнауын пункциялау.
5	Құлақтағы құлықты алу.
6	Мұрын қуысы сілемейлі қабықшасының анемизациясы.
7	Құлақты жуу.
8	Пройтц әдісімен құлақты жуу.
9	Мұрыншілік блокадалар өткізу.
10	Есту түтігін катетерлеу.
11	Политцер әдісімен құлақ түтігін үрлеп тазарту.
12	Клиникалық конференцияларға баяндамалар мен презентациялар дайындау.
13	Кітапханалар мен ғаламторда жұмыс істеу.
14	Резидентура тыңдарманының портфолиосын құру.
Жиыны: 36 сағат	
Стационардағы ересектер оториноларингологиясы	
1	Палаталардағы науқастарға жетекшілік ету және науқастарды таңу бөлмесінде қарап тексеру.
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
3	ЛОР-ағзаларды клиника-зертханалық тексеру мен рентгенологиялық зерттеудің нәтижелерін түсіндіру.
4	Гаймор қойнауын пункциялау.
5	Мандай қойнауын пункциялау.
6	Мұрын қуысы сілемейлі қабықшасының анемизациясы.
7	Құлақты жуу.
8	Пройтц әдісімен құлақты жуу.
9	Мұрыншілік блокадалар.
10	Есту түтігін катетерлеу.
11	Политцер әдісімен құлақ түтігін үрлеп тазарту.
12	Парамеаталды және меатотимпаналды блокадаларды өткізу.
13	Есту түтігінің өткізгіштігін тексеру.
14	Науқастың есту қабілетін сыбырлау және сөйлеу арқылы тексеру, камертонмен зерттеу.
15	Аудиометрия өткізу.
16	ЛОР-ағзаларға өз бетінше операция жасау және көмекшілік ету.

17	Бөлімшелерде кезекшілік ету.
18	Қабылдау бөлімінде кезекшілік ету.
19	Кітапханалар мен ғаламторда жұмыс істеу.
20	Резидентура тыңдарманының портфолиосын құру.
Жиыны: 72 сағата	
Стационардағы балалар оториноларингологиясы	
1	Палаталардағы науқастарға жетекшілік ету.
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
3	Қан тобын, резус-факторды, донор мен реципиент қандарының үйлесімділігі сынағын анықтау.
4	Иньекцияның барлық түрін жасау.
5	Артериялық қысымды өлшеу және тамыр соғысын анықтау.
6	Мұрын қуысы сілемейлі қабықшасының анемизациясы.
7	Құлақты жуу.
8	Пройтц әдісімен құлақты жуу.
9	Гаймор қойнауын пункциялау.
10	ЛОР-ағзаларға өз бетінше операция жасау және көмекшілік ету.
11	ЛОР-ағзаларды клиника-зертханалық тексеру мен рентгенологиялық зерттеудің нәтижелерін түсіндіру.
12	Клиникалық және патология-анатомиялық конференцияларға баяндамалар мен конференциялар дайындау.
13	Басқа бөлімшелердің консилиумері мен консультацияларына қатысу.
14	Бөлімшелерде және қабылдау бөлімінде кезекшілік ету.
15	Кітапханалар мен ғаламторда жұмыс істеу.
16	Резидентура тыңдарманының портфолиосын құру.
Жиыны: 72 сағат	

4 Біліктілікті арттыру пәнінің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

4.1 Дәрістердің тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы
Оториноларингологияның өзекті мәселелері	
1	Оториноларингологиядағы дәлелді медицина.

3 Примерный тематический план и содержание дисциплин переподготовки

3.1 Примерный тематический план лекций

№	Тема	Содержание
Оториноларингология амбулаторно-поликлиническая взрослая		
1	Организация амбулаторно-поликлинической оториноларингологической помощи в РК	Определение ЛОР-специальности как клинической и профилактической дисциплины. Общие принципы оказания помощи на догоспитальном этапе. Стационар - замещающие технологии в современных условиях. Организация работы центра амбулаторной хирургии.
2	Диспансерное динамическое наблюдение больных оториноларингологического профиля и санаторно-курортное лечение	Организация работы ЛОР-кабинета. Медицинская документация. Военная ЛОР-экспертиза у призывников. Методы профотбора. Диспансеризация больных оториноларингологического профиля. Санаторно-курортное лечение при патологии ЛОР-органов.
3	Доказательная медицина в оториноларингологии	Основы доказательной медицины в диагностике, лечении и профилактики заболеваний уха, горла и носа.
4	Основные симптомы и синдромы в оториноларингологии	Симптомы и синдромы поражения ЛОР-органов, диагностика и принципы лечения.
5	Принципы составления и применения Протоколов диагностики и лечения больных в амбулаторных условиях	Алгоритмы диагностики и лечения амбулаторных ЛОР-больных.
Итого 12 часов		
Оториноларингология амбулаторно-поликлиническая детская		
1	Особенности детской оториноларингологии	Эмбриология и клиническая анатомия и физиология ЛОР-органов у детей.
2	Организация детской амбулаторно-поликлинической помощи в РК	Анатомо-физиологические особенности строения и топографии ЛОР-органов у детей. Особенности обследования ЛОР-органов у детей.
3	Доказательная медицина в детской оториноларингологии	Основы доказательной медицины в диагностике, лечении и профилактики заболеваний уха, горла и носа у детей.

- зондирование и промывание аттика;
- микроскопическая ревизия барабанной полости;
- шунтирование барабанной полости;
- ПХО-раны, ушивание ран носа, ушной раковины;
- взятие биопсии ЛОР-органов;
- эзофагоскопия;
- иссечение келлоидных рубцов;
- трахеотомия, коникотомия;
- амбулаторные операции (удаление атером, серных пробок, инородных тел).

2 Распределение часов дисциплины

Переподготовка по специальности «Оториноларингология»

Дисциплина	Аудиторные часы			СРС
	всего	лекции	практические занятия	
Оториноларингология амбулаторно-поликлиническая взрослая	108	12	60	36
Оториноларингология амбулаторно-поликлиническая детская	108	12	60	36
Оториноларингология в стационаре взрослая	216	24	120	72
Оториноларингология в стационаре детская	216	24	120	72
Итого	648	72	360	216

Повышение квалификации

Тематика	Аудиторные часы			СРС
	всего	лекции	практические занятия	
Актуальные проблемы оториноларингологии	108	12	60	36

2	Фотодинамикалық терапия.
3	Энергетикалық төмен лазермен сәулелену.
4	ЛОР-ағзалар ауруларын емдеудің хирургиялық әдістері.
5	Мұрын қуысы мен мұрын маңы қойнауларына жасалатын операциялар.
6	Сыртқы мұрынды түзету.
7	Микроскоп пен эндоскопты қолдану арқылы жасалынатын операциялар.
8	Септопластика.
9	Мұрын арқылы жасалынатын эндоскопиялық дакриоцисториностомия.
10	Құлаққа жасалынатын операциялар.
11	Естуді жақсарту үшін жасалынатын операциялар.
12	Жұтқыншақ, көмей, мойын аймақтарына жасалынатын операциялар.
13	Ринофима.
14	Мұрын және мұрын маңы қойнауларының қатерсіз ісіктері.
15	Мұрын және мұрын маңы қойнауларының қатерлі ісіктері.
16	Бассүйекішілік отогенді асқынулар және отогенді сепсис.
17	Нейросенсорлы саңыраулық.
18	Отосклероз.
19	Меньер ауруы.
20	Қатерсіз ұстамалы позициялық бас айналу.
21	Қантамырлық вестибулалық дисфункция.
22	Көмей туберкулезі.
23	Вегенер гранулематозы, АИТВ-инфекциясы кезінде ЛОР-ағзалардың зақымдануы.
24	Склерома.
25	Кәсіптік саңыраулық.
26	Жоғарғы тыныс алу жолдары мен дыбыс аппараттарының кәсіптік аурулары.
	Жиыны: 12 сағат

4.2 Практикалық сабақтың тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

№	Тақырыбы	Мазмұны
1	Оториноларингологиядағы дәлелді медицина	Дәлелді медицина тұрғысынан алғандағы ЛОР-ағзалар аурулары мен жарақаттарының қазіргі диагностикасы мен консервативтік және операциялық жолдармен емдеу әдістері.

2	Фотодинамикалық терапия	Фотодинамикалық терапияға арналған дәрілік препараттар, лазерлік қондырғы, әдістің артықшылығы, қолдану көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, отандық және шетелдік фотосенсибилизаторлардың ерекшеліктері.
3	Энергетикалық төмен лазермен сәулелену	Фотобиологиялық әсері, лазермен сәулелену ерекшеліктері, сәулемен емдеуді қолдану көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері.
4	Мұрын қуысы мен мұрын маңы қойнауларына жасалатын операциялар	Эндоскопиялық хирургия, сәулемен емдеу, септопластика, мұрын маңы қойнауларын пункциялау, трепанопункция, фронтостомия, этмоидотомия және т.б. Мұрын мен мұрын маңы қойнауларына жасалынатын операциялар көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері.
5	Сыртқы мұрынды түзету	Ринопластика, ринопластика көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, операцияға дайындық, операцияны жоспарлау және жүргізу, анестезия ерекшеліктері, әдістері, асқынулары, операциядан кейінгі ерте кезең.
6	Септопластика	Септопластиканы қолдану көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, эндоскопиялық лазерлік септопластика. Науқасты операцияға даярлау, операцияны орындау техникасы, туындайтын асқынулар.
7	Мұрын арқылы жасалынатын эндоскопиялық дакриоцисториностомия	Операцияны қолдану көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, операцияны жүргізу әдістемесі, артықшылығы мен кемшіліктері, асқынулары.
8	Құлаққа жасалынатын операциялар	Отопластика, Штакке, Цауфель операциялары, тимпанопластика, тимпанопункция, тимпанотомия, эндоуральды операция, стапедопластика, сыртқы есту жолындағы экзостаздарды алу, есту түтігін катетерлеу, құлақ маңы жыланкөздеріне резекция жасау және т.б. Құлаққа жасалынатын операциялардың көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері.
9	Естуді жақсарту үшін жасалынатын операциялар	Имплантициялық есту аппаратын қолдану көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, кохлеарлық имплантация және т.б.

- ные клизмы и другие) у взрослых и детей различного возраста;
- диагностика и оказание неотложной помощи при угрожающих жизни состояниях: кардиогенный шок, гипертонический криз, аритмии, судорожный синдром, гипертермический синдром, острый живот, ДВС-синдром, острая дыхательная недостаточность, острая сосудистая недостаточность, ангинозный статус, тромбоэмболия легочной артерии, инфекционно-токсический шок;
- эндоскопия ЛОР-органов;
- эндоскопические хирургические вмешательства на ЛОР-органах;
- гайморотомия, фронтотомия;
- гальванокаустика носовых раковин;
- полипотомия носа, уха;
- этмоидотомия;
- репозиция костей носа;
- подслизистая резекция перегородки носа, кристотомия;
- вазотомия;
- передняя тампонада носа;
- задняя тампонада носа;
- отслойка слизистой носа при кровотечении;
- пункция верхнечелюстных пазух;
- трепанопункция;
- внутриносые блокады;
- катетеризация и дренирование околоносовых пазух;
- ультразвуковая дезинтеграция носовых раковин;
- пальцевое исследование носоглотки;
- аденотомия;
- тонзилэктомия, тонзиллотомия;
- остановка кровотечения после тонзиллэктомии;
- вскрытие паратонзиллярных абсцессов;
- эндоскопическая полусинусотомия;
- аденотомия под общим обезболиванием;
- промывание небных миндалин на «Тонзиллоре»;
- вскрытие абсцессов и фурункулов ЛОР-органов;
- удаление инородных тел из ЛОР-органов;
- составление слухового и вестибулярного паспортов;
- парацентез барабанной перепонки;
- парамеатальные и меатотимпанальные блокады;
- операции при врожденных свищах уха;
- радикальная операция на среднем ухе, мастоидотомия;
- тимпанопластика I-II типа;
- тимпанопункция;
- тимпатотомия;
- продувание слуховой трубы по Тоинби, Вальсальва, Проетцу;
- катетеризация слуховой трубы;

- интерпретировать данные эндоскопических, рентгенологических и ультразвуковых методов исследования, МРТ, КТ;
- интерпретировать результаты лабораторных методов исследования;
- проводить дифференциальную диагностику, обосновать клинический диагноз, назначать адекватную терапию согласно протоколам, определять объем и последовательность реанимационных мероприятий, оказывать необходимую экстренную помощь;
- выявлять экстренные оториноларингологические заболевания, угрожающие жизни пациента в условиях приемного отделения и на догоспитальном этапе;
- проводить адекватную предоперационную подготовку больных и послеоперационное ведение;
- определять показания и противопоказания к экстренным оперативным вмешательствам;
- выявлять показания и противопоказания к гемотрансфузии, симптоматику гемотрансфузионных осложнений и проводить их лечение;
- проводить диспансеризацию здоровых и больных;
- проводить эпидемиологический контроль отделения и пищеблока;
- грамотно проводить обзор специализированной литературы, осваивать оригинальные методы исследований, разрабатывать клинический материал по научным тематикам;
- оформлять медицинскую документацию, предусмотренную законодательством по здравоохранению;

владеть навыками:

- осмотр, пальпация, перкуссия и аускультация взрослых и детей различного возраста;
- измерение артериального пульса и давления;
- диагностика и оказание первой и неотложной помощи при угрожающих жизни состояниях у взрослых и детей различного возраста;
- проведение реанимационных мероприятий (проведения искусственного дыхания «рот в рот» и «рот в нос», проведения закрытого массажа сердца) у взрослых и детей различного возраста;
- первичная обработки раны и наложение повязки;
- беззондовое промывание желудка у взрослых и детей различного возраста;
- купирование гипертонического криза, болевого синдрома, обструктивного синдрома у взрослых и детей различного возраста;
- оказание помощи при обмороке;
- иммобилизация конечностей;
- удаление поверхностно расположенных инородных тел;
- определение группы крови, резус-фактора, проб на совместимость крови донора и реципиента;
- проведение медицинских манипуляций (все виды инъекций, катетеризация мочевого пузыря, зондирование и промывание желудка, очистительные и сифон-

10	Жұтқыншақ, көмей, мойын аймақтарына жасалынатын операциялар	Вагосимпатикалық блокада, трахеотомия, крикотиреотомия, ауыз-жұтқыншақтың қатерсіз ісіктерін алып тастау, бадамшабезмаңы, жұтқыншақ артындағы абсцесстерді ашу, аденомия, тонзилотомия, ларинготрахеопластика және т.б. Жұтқыншақ, көмей, мойын аймақтарына жасалынатын операциялардың көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, орындау техникасы, операция кезіндегі және одан кейін туындайтын асқынулар.
11	Ринофима	Анықтамасы, этиологиясы, патогенезі, патологиялық анатомиясы, клиникалық көрінісі, диагностикасы, саралау диагностикасы, емдеудің қазіргі әдістері, профилактикасы.
12	Мұрын және мұрын маңы қойнауларының қатерсіз ісіктері	Мұрынның, мұрын маңы қойнаулардың, торлы сүйекшенің ісіктері: остеома, гемангиома, папиллома, аденома және т.б. (пайда болу факторлары, симптоматикасы, диагностикасы, саралау диагностикасы, емдеудің қазіргі әдістері).
13	Мұрын және мұрын маңы қойнауларының қатерлі ісіктері	Жалпақжасушалы обыр, аденокарцинома, аденокистозды обыр, өтпелі-жасушалы обыр, меланома, эстезионейробластома және т.б.. (симптоматикасы, диагностикасы, саралау диагностикасы, емдеудің қазіргі әдістері).
14	Бассүйекішілік отогенді асқынулар және отогенді сепсис	Этиологиялық факторлар, инфекцияның ену жолдары, инфекцияның таралу жолдары, клиникалық көріністері, асқынулары, диагностиканың қазіргі әдістері, профилактикасы, өлім-жітімділік, емдеудің қазіргі принциптері.
15	Нейросенсорлы саңыраулық	Жіктемесі, саңыраулықтың сатылары, симптомдары, диагностика мен емдеудің қазіргі принциптері, болжамы.
16	Отосклероз	Себептері, қауіп-қатер факторлары, симптомдары, диагностикасы, асқынулары, емдеудің қазіргі әдістері, операцияны жүргізу көрсетімдері, операциядан кейін туындайтын асқынулар.
17	Меньер ауруы	Себептері, симптомдары, ағымы, диагностикасы мен емінің қазіргі әдістері, ұстама кезінде жасалынатын әрекеттер, алдын алу.
18	Қантамырлық вестибулалық дисфункция	Этиологиясы, патогенезі, клиникалық басты көріністері, диагностикасы мен емінің қазіргі әдістері, алдын алу, асқынулары.

19	Көмей туберкулезі	Қоздырғыштары, жұқтыру жолдары, патогенезі, клиникалық көріністері, диагностикасы мен емнің қазіргі әдістері, алдын алу, асқынулары.
20	Вегенер гранулематозы, АИТВ-инфекциясы кезінде ЛОР-ағзалардың зақымдануы	Вегенер гранулематозының классикалық триада-сы, жұтқыншақ пен өңеш кандидозы, этиологиясы, эпидемиологиясы, патогенезі, симптомдары және ағымы, диагностикасы, саралау диагностикасы, емдеудің қазіргі әдістері, болжамы.
21	Склерома	Жіктемесі, симптоматикасы, аурудың ағымы, диагностикасы мен емнің қазіргі әдістері, асқынулары, алдын алу.
22	Кәсіптік саңыраулық (кохлеарлы неврит)	Патогенезі, клиникалық көрінісі, диагностикасы, емдеудің қазіргі әдістері, асқынулары, алдын алу.
Жиыны: 60 сағат		

4.3 Тыңдарманның өзіндік жұмысы (ТӨЖ) жоспарының үлгісі

1	Науқастарға жетекшілік ету.
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
3	Еңбекке уақытша және тұрақты жарамсыздыққа сараптау өткізу.
4	Реабилитациялық іс-шаралардың бағдарламасын құру.
5	Есту паспортын құру.
6	Вестибулалық паспортты құру.
7	Аудиометрия өткізу.
8	Импедансометрия өткізу.
9	Тимпанопластика операциясына көмекшілік ету.
10	Эндоскопиялық хирургияға көмекшілік ету.
11	Эндоскопиялық лазерлік септопластика операциясына көмекшілік ету.
12	Мұрын арқылы жасалынатын эндоскопиялық дакриоцисториностомияға көмекшілік ету.
13	Клиникалық және патология-анатомиялық конференцияларға баяндамалар мен конференциялар дайындау.
14	Басқа бөлімшелердің консилиумдері мен консультацияларына қатысу.
15	Кітапханалар мен ғаламторда жұмыс істеу.
16	Тыңдарманының портфолиосын құру.
Жиыны: 36 сағат	

- принципы организации медицинской, социальной, правовой помощи, в том числе в местах лишения, наркопотребителям, ВИЧ-инфицированным потребителям инъекционных наркотиков (ПИН), больным СПИД, лицам, живущим с ВИЧ (ЛЖВИЧ);
- общие вопросы организации оториноларингологической помощи в республике, работу больнично-поликлинических учреждений, организацию работы скорой неотложной помощи;
- этиологию, патогенез, клиническую симптоматику основных оториноларингологических заболеваний, их профилактику, диагностику и принципы лечения, клиническую симптоматику пограничных состояний в оториноларингологической клинике;
- основы общей анестезии, применяемой на догоспитальном этапе;
- основы реаниматологии: основные методы реанимации при внезапной остановке кровообращения, острой дыхательной недостаточности, аллергических, коматозных состояниях, при переохлаждении, утоплении, электротравме;
- основы диагностики и неотложной помощи при острых заболеваниях и травмах органов брюшной полости, опорно-двигательного аппарата, нервной системы, при острых заболеваниях и травмах уха, горла и носа, глаза, термических поражениях, острых экзогенных отравлениях, инфекционных заболеваниях, острых заболеваниях и травмах в оториноларингологии;
- основы фармакотерапии в клинике ЛОР-болезней, осложнения, вызванные применением лекарств, методы их коррекции;
- основы рационального питания здоровых лиц различного возраста, принципы диетотерапии;
- основы физиотерапии, показания и противопоказания к санаторно-курортному лечению;
- вопросы экспертизы временной и стойкой нетрудоспособности;
- диспансерное наблюдение за здоровыми и больными, в том числе детьми, проблемы профилактики;
- основные принципы и способы защиты населения при катастрофах;
- противоэпидемические мероприятия в случае возникновения очага инфекции;

уметь:

- проводить дифференциальную диагностику, обоснование клинического диагноза, назначение необходимых инструментальных и лабораторных методов обследования больным, в том числе детям, согласно протоколам, интерпретация результатов дополнительных методов обследований назначение адекватной терапии согласно протоколам лечения;
- проводить диспансеризацию здоровых и больных, в том числе детей;
- проводить необходимые противоэпидемических мероприятий при выявлении инфекционного заболевания;
- назначать необходимые инструментальные и лабораторные методы обследования больных, согласно протоколам;

1 Пояснительная записка

Введение

Оториноларингология является клинической дисциплиной, занимающейся изучением морфолого-физиологических особенностей и патологией верхних дыхательных путей, уха и смежных с ними областей. ЛОР-органы нередко поражаются при острых и хронических инфекционных заболеваниях, а заболевания самих ЛОР-органов могут вызывать тяжелые жизненно опасные осложнения (отогенные, риногенные, тонзиллогенные) и приводить к стойкой утрате трудоспособности.

Цель дисциплины: подготовка квалифицированного врача-специалиста для работы в оториноларингологических отделениях и кабинетах больниц общего профиля или поликлиники.

Задачи дисциплины:

- совершенствование знаний, умений, навыков, основанных на современных научных достижениях в области оториноларингологии, а также и в фундаментальных и смежных дисциплинах; систематизация и переоценка уже имеющихся знаний и умений по специальности «Оториноларингология»;
- овладение основными методами исследования ЛОР-органов, методами диагностики и лечения заболеваний ЛОР-органов, оказания экстренной помощи;
- овладение диагностическими, лечебными манипуляциями и хирургическими операциями при патологии ЛОР-органов амбулаторного и стационарного уровня;
- изучение принципов профилактики ЛОР-заболеваний и реабилитации больных с необратимой патологией ЛОР-органов;
- освоение знаний по этиологии, патогенезу, клиническим проявлениям заболеваний ЛОР-органов в детском возрасте и у взрослых;
- освоение и закрепление инструментальных навыков оториноларингологических обследований, умение проводить и правильно интерпретировать результаты рентгенологических методов исследования ЛОР-органов;
- формирование навыков клинического мышления, овладение принципами дифференциальной диагностики, освоение основных принципов профилактики и лечения заболеваний ЛОР-органов;
- освоение методов оказания квалификационной медицинской помощи, и в частности, умению проведения объема оториноларингологических оперативных вмешательств.

Конечные результаты обучения

Слушатель должен знать:

- основы законодательства о здравоохранении и нормативных правовых актов, регламентирующих деятельность органов здравоохранения и отдельных медицинских организаций в Республике Казахстан;

5 Оқу және оқыту әдістері

Дәрістер: шолу, проблемалық.

Семинарлар мен практикалық сабақтар: науқастарға жетекшілік ету, амбулаториялық және емханалық науқастарға консультация беру, стационарларда кезекшілік ету, медициналық құжаттамаларды жүргізу, емдеу-профилактикалық ұйымдардың әртүрлі бөлімшелерінде жұмыс істеу, дәрігерлік палаталарды аралауға қатысу, тақырыптық науқастарды талдау, шағын топтарда жұмыс істеу, пікірталастар, презентациялар, кері байланыс, ғылыми-практикалық конференцияларды ұйымдастыру.

Тыңдарманның өзіндік жұмысы (ТӨЖ): палаталарда, амбулаториялық қабылдауда науқастарға жетекшілік ету, емдеу-профилактикалық ұйымдардың әртүрлі бөлімшелерінде, ғылыми-оқу әдебиеттерімен және бақылау-өлшеу құралдарымен жұмыс істеу, сырхатнаманы жазу, презентация дайындау, оқу-клиникалық орталықта фантом мен муляждарда машықтарды бекіту, тыңдарманның портфолиосын қалыптастыру.

6 Клиникалық база

Стационарлардың оториноларингологиялық, хирургиялық бөлімшелері, МСАЖ ұйымы (емханалар, ОДА, диспансерлер мен ауруханалардың амбулаториялық бөлімшелері), функциялық диагностика бөлімшелері, клиникалық зертханалар, стационарлардың қабылдау бөлімі, жедел және шұғыл жәрдем станциялары, сурдологиялық кабинеттер.

Орыс тіліндегі негізгі:

1. Солдатов И.Б. Оториноларингология (учебник). – Санкт-Петербург.- 2000.
2. Богомильский М.Р., Чистякова В.Р. Детская оториноларингология. – Москва.- 2001.
3. Пальчун В.Т., Магомедов М.М., Лучихин Л.А. Оториноларингология. Учебник для медицинских ВУЗов. – М., Медицина, 2002.
4. Солдатов И.Б. Лекции по оториноларингологии. – М., Медицина, 1990
5. Руководство по оториноларингологии / под ред. И.Б. Солдатова. – М., Медицина.- 1997.
6. Плужников М.С., Дискаленко В.В., Блоцкий А.А. Пособие к изучению оториноларингологии в медицинских ВУЗах. – СПб., «Диалог». 2006.
7. Мартин Бартон. Болезни уха, горла и носа. Краткое руководство для врачей и студентов, – Санкт-Петербург. Невский диалект. 2002. 269 с.
8. Брюс У. Джафек, Энн К. Старк. Секреты оториноларингологии. – Санкт –Петербург. Изд-во «Бином». 2001. 624 с.
9. Мирко Тос (перевод с англ.А.В. Давыдова). Руководство по хирургии среднего уха. Том 1-2-3. США. – Томск. 2007.
10. Оториноларингология. Национальное руководство / гл. редактор чл. кор. РАМН В.Т. Пальчун. Изд-во «ГЭОТАР- Медиа». 2008.

қосымша:

1. Добромилский Ф.И. Придаточные пазухи носа и заболевания глазницы. – М., 1976.
2. Дайняк Л.Б., Кунельская В.Я. Микозы верхних дыхательных путей. – М., Медицина, 1979.
3. Еланцев Б.В. Оперативная оториноларингология. – Алма-Ата, 1959.
4. Ермолаев В.Г., Лебедева Н.Ф., Морозов В.П. Руководство по фониатрии. Медицина, Ленинградское отд. - 1970.
5. Жукович А.В. Частная отоневрология. Медицина, Ленинградское отд. - 1966.
6. Козлов М.Я. Воспаление придаточных пазух носа у детей. – Л., 1989.
7. Левин Л.Т. Хирургические болезни уха. – Москва – Ленинград. 1928.
8. Мошкевич В.С., Назаров А.А. Респираторные аллергии. – Ташкент, Медицина, 1989.
9. Огнев Б.В., Фраучи В.Х. Топографическая и клиническая анатомия. – М., 1960.
10. Пачес А.И., Ольшанский В.О., Любаев В.Л., Туок Г.Х. Злокачественные опухоли полости рта, глотки, гортани. – М., Медицина, 1988.
11. Преображенский Б.С., Дайняк Л.Д., Тарасов Д.И., Богомильский М.Р. Аллергические заболевания верхних дыхательных путей. – М., Медицина, 1969.
12. Смирнов Г.П. Неотложная помощь при заболеваниях и повреждениях уха, горла и носа. – М., 1974.

1. Пояснительная записка.	44
2. Распределение часов дисциплины.	48
3. Примерный тематический план и содержание дисциплин переподготовки	49
4. Примерный тематический план и содержание дисциплин повышения квалификации	69
5. Методы обучения и преподавания.	73
6. Клиническая база.	73
7. Список рекомендуемой литературы	74

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

ПРЕДИСЛОВИЕ

1 РАЗРАБОТАНА И ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки.

2 ВВЕДЕНА ВПЕРВЫЕ.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с государственным стандартом дополнительного образования 2009 г. по специальности «Оториноларингология».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом и.о. Министра здравоохранения РК № 916 от 23 ноября 2010 г.

13. Солдатов И.Б., Сущева Г.П., Храппо Н.С. Вестибулярные дисфункции. – М., Медицина. 1980.
14. Светлаков М.И. Раковые опухоли гортани (клиника, лечение). – Медицина, Ленинград отд., 1964.
15. Тарасов Д.И. Заболевания среднего уха. – М., 1987.
16. Тайбогаров С.Е., Фейгин Г.А. Инородные тела гортани и нижних дыхательных путей. – Алма-Ата, 1984.
17. Тулебаев Р.К. Профессиональные заболевания верхних дыхательных путей и органа слуха. – Алма-Ата, 1982.
18. Фейгин Г.А., Панаева М.Т. Основы клинической фармакологии для оториноларингологов. – Фрунзе. 1985.
19. Фейгин Г.А., Тарасов Д.И., Тайбогаров С.Е. Острый стенозирующий трахеобронхит у детей. – Алма-Ата, 1981.
20. Цымерман Г.С. Ухо и мозг. – М., Медицина.- 1967.
21. Шапаренко Г.А., Остапкович В.И.. ВТЭК в оториноларингологии. – М., 1979.
22. Шаихов З.Ш. Рак гортани. – Алматы.- Изд-во «Казахстан».- 1977.
23. Шеврыгин Б.В. Справочник оториноларинголога. – Москва Крон-пресс 1996.

Мемлекеттік тілдегі

негізгі:

1. Төлебаев Р.Қ., Исмагулова Э.К., Жусупов Б.З., Яхин Е.Ж. Оториноларингология дәрістері. Оқу құралы. – Астана, 2009.

қосымша:

1. Төлебаев Р.Қ. Хамзабаев Ж.Х., Әженов Т.М. Мұрын қуысы және оның қосалқы қуыстарының аурулары (диагностикасы, емі, алдын-алу шаралары). – Астана. 2007.

Министерство здравоохранения Республики Казахстан

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

ДОПОЛНИТЕЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

Специальность:

ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГИЯ,

в том числе, детская

Астана 2010